

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

رسالت
علیهما الصلوة والسلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

بانك احاديث

اهل بيت عليهم السلام

با موضوع:

سياسي

جلد (۱۳)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بانک احادیث اهل بیت (ع)

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵ فهرست
۱۹ بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۳ - (سیاسی)
۱۹ مشخصات کتاب
۱۹ سیاسی
۱۹ حاکم
۱۹ حدیث ۱
۱۹ حدیث ۲
۱۹ حدیث ۳
۱۹ حدیث ۴
۱۹ حدیث ۵
۲۰ حدیث ۶
۲۰ حدیث ۷
۲۰ حدیث ۸
۲۰ حدیث ۹
۲۰ حدیث ۱۰
۲۱ حدیث ۱۱
۲۱ حدیث ۱۲
۲۱ حدیث ۱۳
۲۱ حدیث ۱۴
۲۱ حدیث ۱۵
۲۱ حدیث ۱۶
۲۲ حدیث ۱۷
۲۲ حدیث ۱۸

۲۲	حدیث ۱۹
۲۲	حدیث ۲۰
۲۲	حدیث ۲۱
۲۲	حدیث ۲۲
۲۳	حدیث ۲۳
۲۳	حدیث ۲۴
۲۳	حدیث ۲۵
۲۳	حدیث ۲۶
۲۳	حدیث ۲۷
۲۳	حدیث ۲۸
۲۳	حدیث ۲۹
۲۴	حدیث ۳۰
۲۴	حدیث ۳۱
۲۴	حدیث ۳۲
۲۴	حدیث ۳۳
۲۴	حدیث ۳۴
۲۴	حدیث ۳۵
۲۴	حدیث ۳۶
۲۵	حدیث ۳۷
۲۵	حدیث ۳۸
۲۵	حدیث ۳۹
۲۵	حدیث ۴۰
۲۵	حدیث ۴۱
۲۵	حدیث ۴۲

۲۵	حدیث ۴۳
۲۶	حدیث ۴۴
۲۶	حدیث ۴۵
۲۶	حدیث ۴۶
۲۶	حدیث ۴۷
۲۶	حدیث ۴۸
۲۶	حدیث ۴۹
۲۷	حدیث ۵۰
۲۷	حدیث ۵۱
۲۷	حدیث ۵۲
۲۷	حدیث ۵۳
۲۷	حدیث ۵۴
۲۷	حدیث ۵۵
۲۷	حدیث ۵۶
۲۷	حدیث ۵۷
۲۸	حدیث ۵۸
۲۸	حدیث ۵۹
۲۸	حدیث ۶۰
۲۸	حدیث ۶۱
۲۸	حدیث ۶۲
۲۸	حدیث ۶۳
۲۹	حدیث ۶۴
۲۹	حدیث ۶۵
۲۹	حدیث ۶۶

۲۹	حدیث ۶۷
۲۹	حدیث ۶۸
۲۹	حدیث ۶۹
۲۹	حدیث ۷۰
۳۰	حدیث ۷۱
۳۰	حدیث ۷۲
۳۰	حدیث ۷۳
۳۰	حدیث ۷۴
۳۰	حدیث ۷۵
۳۰	حدیث ۷۶
۳۰	حکومت، مدیریت و خدمت
۳۰	حدیث ۱
۳۱	حدیث ۲
۳۱	حدیث ۳
۳۱	حدیث ۴
۳۱	حدیث ۵
۳۱	حدیث ۶
۳۱	حدیث ۷
۳۱	حدیث ۸
۳۲	حدیث ۹
۳۲	حدیث ۱۰
۳۲	حدیث ۱۱
۳۲	حدیث ۱۲
۳۲	حدیث ۱۳

۳۲	حدیث ۱۴
۳۳	حدیث ۱۵
۳۳	حدیث ۱۶
۳۳	حدیث ۱۷
۳۳	حدیث ۱۸
۳۳	حدیث ۱۹
۳۳	حدیث ۲۰
۳۳	حدیث ۲۱
۳۴	حدیث ۲۲
۳۴	حدیث ۲۳
۳۴	حدیث ۲۴
۳۴	حدیث ۲۵
۳۴	حدیث ۲۶
۳۴	حدیث ۲۷
۳۴	حدیث ۲۸
۳۵	حدیث ۲۹
۳۵	حدیث ۳۰
۳۵	حدیث ۳۱
۳۵	حدیث ۳۲
۳۵	حدیث ۳۳
۳۵	حدیث ۳۴
۳۵	حدیث ۳۵
۳۶	حدیث ۳۶
۳۶	حدیث ۳۷

۳۶	حدیث ۳۸
۳۶	حدیث ۳۹
۳۶	حدیث ۴۰
۳۶	حدیث ۴۱
۳۷	حدیث ۴۲
۳۷	حدیث ۴۳
۳۷	حدیث ۴۴
۳۷	حدیث ۴۵
۳۷	حدیث ۴۶
۳۷	حدیث ۴۷
۳۷	حدیث ۴۸
۳۸	حدیث ۴۹
۳۸	حدیث ۵۰
۳۸	حدیث ۵۱
۳۸	حدیث ۵۲
۳۸	حدیث ۵۳
۳۸	حدیث ۵۴
۳۸	حدیث ۵۵
۳۹	حدیث ۵۶
۳۹	حدیث ۵۷
۳۹	حدیث ۵۸
۳۹	حدیث ۵۹
۳۹	حدیث ۶۰
۳۹	حدیث ۶۱

۳۹	وحدت
۳۹	حدیث ۱
۴۰	حدیث ۲
۴۰	حدیث ۳
۴۰	حدیث ۴
۴۰	حدیث ۵
۴۰	حدیث ۶
۴۰	حدیث ۷
۴۱	حدیث ۸
۴۱	حدیث ۹
۴۱	حدیث ۱۰
۴۱	حدیث ۱۱
۴۱	حدیث ۱۲
۴۱	حدیث ۱۳
۴۲	حدیث ۱۴
۴۲	حدیث ۱۵
۴۲	حدیث ۱۶
۴۲	حدیث ۱۷
۴۲	حدیث ۱۸
۴۲	حدیث ۱۹
۴۲	حدیث ۲۰
۴۳	حدیث ۲۱
۴۳	حدیث ۲۲
۴۳	حدیث ۲۳

۴۳	حدیث ۲۴
۴۳	حدیث ۲۵
۴۳	حدیث ۲۶
۴۳	حدیث ۲۷
۴۴	حدیث ۲۸
۴۴	حدیث ۲۹
۴۴	حدیث ۳۰
۴۴	حدیث ۳۱
۴۴	حدیث ۳۲
۴۴	حدیث ۳۳
۴۴	حدیث ۳۴
۴۴	حدیث ۳۵
۴۵	حدیث ۳۶
۴۵	حدیث ۳۷
۴۵	تفرقه
۴۵	حدیث ۱
۴۵	حدیث ۲
۴۵	حدیث ۳
۴۶	حدیث ۴
۴۶	حدیث ۵
۴۶	حدیث ۶
۴۶	حدیث ۷
۴۶	حدیث ۸
۴۶	حدیث ۹

۴۶	حدیث ۱۰
۴۷	حدیث ۱۱
۴۷	حدیث ۱۲
۴۷	حدیث ۱۳
۴۷	حدیث ۱۴
۴۷	حدیث ۱۵
۴۷	حدیث ۱۶
۴۸	حدیث ۱۷
۴۸	حدیث ۱۸
۴۸	حدیث ۱۹
۴۸	حدیث ۲۰
۴۸	حدیث ۲۱
۴۸	حدیث ۲۲
۴۸	حدیث ۲۳
۴۸	حدیث ۲۴
۴۹	حدیث ۲۵
۴۹	حدیث ۲۶
۴۹	حدیث ۲۷
۴۹	حدیث ۲۸
۴۹	عدالت و حفظ بیت المال
۴۹	حدیث ۱
۴۹	حدیث ۲
۵۰	حدیث ۳
۵۰	حدیث ۴

۵۰	حدیث ۵
۵۰	حدیث ۶
۵۱	حدیث ۷
۵۱	حدیث ۸
۵۱	حدیث ۹
۵۱	حدیث ۱۰
۵۱	حدیث ۱۱
۵۲	حدیث ۱۲
۵۲	حدیث ۱۳
۵۲	حدیث ۱۴
۵۲	حدیث ۱۵
۵۳	حدیث ۱۶
۵۳	حدیث ۱۷
۵۳	حدیث ۱۸
۵۳	حدیث ۱۹
۵۳	حدیث ۲۰
۵۴	حدیث ۲۱
۵۴	حدیث ۲۲
۵۴	حدیث ۲۳
۵۴	حدیث ۲۴
۵۴	حدیث ۲۵
۵۴	حدیث ۲۶
۵۵	حدیث ۲۷
۵۵	حدیث ۲۸

۵۵	حدیث ۲۹
۵۵	حدیث ۳۰
۵۵	حدیث ۳۱
۵۶	حدیث ۳۲
۵۶	حدیث ۳۳
۵۶	حدیث ۳۴
۵۶	حدیث ۳۵
۵۶	حدیث ۳۶
۵۶	حدیث ۳۷
۵۶	حدیث ۳۸
۵۶	حدیث ۳۹
۵۶	حدیث ۴۰
۵۷	حدیث ۴۱
۵۷	حدیث ۴۲
۵۷	حدیث ۴۳
۵۷	حدیث ۴۴
۵۷	حدیث ۴۵
۵۷	حدیث ۴۶
۵۷	حدیث ۴۷
۵۸	حدیث ۴۸
۵۸	حدیث ۴۹
۵۸	حدیث ۵۰
۵۸	حدیث ۵۱
۵۸	حدیث ۵۲

۵۸	حدیث ۵۳
۵۸	حدیث ۵۴
۵۹	حدیث ۵۵
۵۹	حدیث ۵۶
۵۹	حدیث ۵۷
۵۹	حدیث ۵۸
۵۹	حدیث ۵۹
۵۹	حدیث ۶۰
۵۹	حدیث ۶۱
۵۹	حدیث ۶۲
۶۰	حدیث ۶۳
۶۰	حدیث ۶۴
۶۰	حدیث ۶۵
۶۰	حدیث ۶۶
۶۰	حدیث ۶۷
۶۰	حدیث ۶۸
۶۰	حدیث ۶۹
۶۱	حدیث ۷۰
۶۱	حدیث ۷۱
۶۱	حدیث ۷۲
۶۱	حدیث ۷۳
۶۱	حدیث ۷۴
۶۱	حدیث ۷۵
۶۱	حدیث ۷۶

۶۱	حدیث ۷۷
۶۲	حدیث ۷۸
۶۲	حدیث ۷۹
۶۲	حدیث ۸۰
۶۲	حدیث ۸۱
۶۲	حدیث ۸۲
۶۲	حدیث ۸۳
۶۲	حدیث ۸۴
۶۲	حدیث ۸۵
۶۳	حدیث ۸۶
۶۳	حدیث ۸۷
۶۳	حدیث ۸۸
۶۳	حدیث ۸۹
۶۳	حدیث ۹۰
۶۳	سیاست و مردم داری
۶۳	حدیث ۱
۶۳	حدیث ۲
۶۴	حدیث ۳
۶۴	حدیث ۴
۶۴	حدیث ۵
۶۴	حدیث ۶
۶۴	حدیث ۷
۶۴	حدیث ۸
۶۴	حدیث ۹

۶۴	حدیث ۱۰
۶۵	حدیث ۱۱
۶۵	حدیث ۱۲
۶۵	حدیث ۱۳
۶۵	حدیث ۱۴
۶۵	حدیث ۱۵
۶۵	حدیث ۱۶
۶۵	حدیث ۱۷
۶۶	حدیث ۱۸
۶۶	حدیث ۱۹
۶۶	حدیث ۲۰
۶۶	حدیث ۲۱
۶۶	حدیث ۲۲
۶۶	حدیث ۲۳
۶۶	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۳ - (سیاسی)

مشخصات کتاب

سرشناسه: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۰ عنوان و نام پدیدآور: بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۳ - (سیاسی) / واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان. مشخصات نشر: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۰. مشخصات ظاهری: نرم افزار تلفن همراه و رایانه موضوع: احادیث شیعه موضوع: اهل بیت (ع) موضوع: سیاسی

سیاسی

حاکم

حدیث ۱

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : إسمعوا و أطيعوا لمن ولاة الله الأمر، فإنه نظام الإسلام. پیامبر اکرم - صلى الله عليه و آله - فرمودند: از حاکمان الهی اطاعت کنید و گوش بفرمان باشید زیرا اطاعت از رهبری مایه نظام (و انسجام) اسلام است. «امالی مفید، ج ۱، ص ۱۴، ح ۲»

حدیث ۲

قال الامام علی - عليه السلام - : و مکان القيم بالامر مکان النظام من الخرز یجمعه و یضمه فإذا انقطع النظام تفرق الخرز و ذهب ثم لم یجتمع بحذافیره أبدا. امام علی - عليه السلام - فرمودند: جایگاه رهبر و سرپرست در اجتماع، جایگاه رشته‌ای است که دانه‌ها را بهم پیوند داده و جمع می‌کند، و آنگاه که آن رشته بگسلد، دانه‌ها پراکنده گشته و هرگز تمام آنها جمع نخواهند شد. «نهج البلاغه، خطبه ۱۴۶»

حدیث ۳

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : مَنْ وَلى مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئًا فَحَسَنْتَ سِيرَتَهُ رُزِقَ الْهَيْبَةَ فِي قُلُوبِهِمْ ... وَ إِذَا عَدَلَ فِيهِمْ مُدٌّ فِي عُمْرِهِ. پیامبر اکرم - صلى الله عليه و آله - : هر کس اداره بخشی از امور مسلمانان را بر عهده بگیرد و رفتارش خوب باشد، در دل‌های آنان هیبت می‌یابد ... و اگر در میان آنان به عدالت رفتار کند، عمرش افزون می‌گردد. «ذیل تاریخ بغداد، ج ۲، ص ۱۳۶، ح ۴۱۹»

حدیث ۴

امام علی علیه السلام : الْعَدْلُ قِوَامُ الرَّعِيَّةِ وَجَمَالُ الْوَلَاةِ . عدالت، برپادارنده مردم و زیور حکمرانان است. غرر الحکم : ۱۹۵۴ منتخب میزان الحکمة : ۳۶۰

حدیث ۵

الامام علی علیه السلام من کتابه للأشتر لما ولّاه مصر: وَلَيْكُنْ أَبَعَدَ رَعِيَّتِكَ مِنْكَ ، وَأَشْنَاهُمْ عِنْدَكَ ، أَطْلَبُهُمْ لِمَعَايِبِ النَّاسِ ؛ فَإِنَّ فِي النَّاسِ عُيُوبًا ، الْوَالِي أَحَقُّ مَنْ سَتَرَهَا ، فَلَا تَكْشِفَنَّ عَمَّا غَابَ عَنْكَ مِنْهَا . امام علی علیه السلام - در فرمان استانداری مصر به مالک اشتر - فرمودند: باید دورترین افراد ملت از تو و دشمن‌ترین آنها نزد تو ، عیب‌جوترین آنها از مردم باشد ؛ زیرا مردم (خواه ناخواه) عیب‌هایی دارند و زمامدار سزاوارترین کس به پوشاندن آنهاست . بنابراین ، درباره آن دسته از عیب‌های مردم که بر تو پوشیده است ، پی‌جویی و کنجکاوی مکن . نهج البلاغه : الكتاب ۵۳ منتخب میزان الحکمه : ۴۲۰

حدیث ۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : مَنْ مَدَحَ سُلْطَانًا جَائِرًا وَتَخَفَّفَ وَتَضَعَّعَ لَهُ طَمَعًا فِيهِ كَانَ قَرِينَهُ إِلَى النَّارِ . هر کس حکمران ستمگری را مدح گوید و از سرچشمداشت به او ، خود را در برابرش خفیف و خوار گرداند ، همسفر او به سوی آتش باشد .
أمالی الصدوق : ۱ / ۳۴۷

حدیث ۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : النَّظَرُ إِلَى الْعَالِمِ عِبَادَةً ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ عِبَادَةٌ ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ بِرَأْفَةٍ وَرَحْمَةٍ عِبَادَةٌ ، وَالنَّظَرُ إِلَى أَخٍ تَوَدُّهُ فِي اللَّهِ عِزٌّ وَجَلَّ عِبَادَةٌ . نگریستن به دانشمند عبادت است ، نگریستن به پیشوای دادگر عبادت است ، نگاه دلسوزانه و مهرآمیز به پدر و مادر عبادت است و نگریستن به برادری که برای خداوند عز و جل دوستش داری عبادت است .
أمالی الطوسی : ۴۵۴ / ۱۰۱۵ منتخب میزان الحکمه : ۳۵۴

حدیث ۸

امام علی علیه السلام : إِنَّ فِي سُلْطَانِ اللَّهِ عِصْمَةً لِأَمْرِكُمْ ، فَأَعْطُوهُ طَاعَتَكُمْ غَيْرَ مُلَوِّمَةٍ (مُتَلَوِّمِينَ) وَلَا مُسْتَكْرَهٍ بِهَا ، وَاللَّهُ لَتَفْعَلَنَّ أَوْ لَيَنْقُلَنَّ اللَّهُ عَنْكُمْ سُلْطَانَ الْإِسْلَامِ ، ثُمَّ لَا يَنْقُلُهُ إِلَيْكُمْ أَبَدًا حَتَّى يَأْرِزَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِكُمْ ؛ هَمَانَا سُلْطَانَ خِدا (حکومت و رهبری دین حق) مایه نگهداری و سامان یافتن کار شماست؛ پس بی‌درنگ و با میل و اختیار او را اطاعت کنید. سوگند به خدا که یا این کار را می‌کنید یا خداوند سلطان اسلام (حکومت حق اسلامی) را از شما می‌گیرد و دیگر هرگز آن را به شما منتقل نمی‌کند، تا به دست دیگری سپرده شود . نهج البلاغه : الخطبة ۱۶۹ منتخب میزان الحکمه : ۲۷۸

حدیث ۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : إِذَا عَصَانِي مِنْ خَلْقِي مَنْ يَعْرِفُنِي سَلَّطْتُ عَلَيْهِ مِنْ خَلْقِي مَنْ لَا يَعْرِفُنِي ؛ خدایوند عز و جل فرمود: هرگاه از خلق من کسی که مرا می‌شناسد نافرمانیم کند، از میان خلق خود کسی را که مرا نمی‌شناسد بر او مسلط گردانم . الفقیه : ۴ / ۴۰۴ / ۵۸۷۱ منتخب میزان الحکمه : ۶۱۶

حدیث ۱۰

امام علی علیه السلام : شَرُّ الْوُلَاةِ مَنْ يَخَافُهُ الْبَرِيُّ ؛ بدترین حکمرانان ، کسی است که بیگناه از او بترسد . غرر الحکم : ۵۶۸۷
منتخب میزان الحکمه : ۶۱۶

حدیث ۱۱

امام علی علیه السلام: سَبَّحَ أَكُولَ حَطُومٍ خَيْرٌ مِنْ وَالٍ ظُلُومٍ عَشُومٍ؛ جانور درنده پُر خور بی رحم، بهتر از حکمران ستمگر دَر خیم است.
غرر الحکم: ۵۶۲۶ منتخب میزان الحکمه: ۶۱۶

حدیث ۱۲

امام علی علیه السلام: لَا بُدَّ لِلنَّاسِ مِنْ أَمِيرٍ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، يَعْمَلُ فِي إِمْرَتِهِ الْمُؤْمِنُ وَيَسْتَمْتِعُ فِيهَا الْكَافِرُ، وَيُبْلَغُ اللَّهُ فِيهَا الْأَجَلَ، وَيُجْمَعُ بِهِ الْفَيْءُ، وَيُقَاتَلُ بِهِ الْعِدُّ، وَتَأْمَنُ بِهِ الشُّبُلُ، وَيُؤْخَذُ بِهِ لِلضَّعِيفِ مِنَ الْقَوِيِّ، حَتَّى يَشْتَرِيحَ بَرٌّ وَيُسْتَرَاخَ مِنْ فَاجِرٍ؛ مردم را ناچار فرمانروایی باید؛ نیکوکار یا تبه‌کار؛ زیرا در حکومت او فرد با ایمان کار خویش (اطاعت خدا) می‌کند و کافر بهره خویش می‌برد و خداوند با وجود حکومت هر کس را به اجل مقدر می‌رساند و به وسیله او مالیاتها جمع آوری می‌شود و با دشمن جنگیده می‌شود و راهها ایمن می‌گردد و حق ناتوان از زورمند ستانده می‌شود و نیکوکار آسایش می‌بیند و از تبه‌کار در امان می‌مانند. بحار الأنوار
۷۵ / ۳۵۸ / ۷۲ منتخب میزان الحکمه: ۲۶

حدیث ۱۳

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم لعبد الرحمن بن سمره: يا عبد الرحمن بن سمره، لا تسأل الإمارة؛ فإنك إذا أعطيتها عن مسألة وكلت فيها إلى نفسك، وإن أعطيتها عن غير مسألة أعنت عليها. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم - به عبدالرحمن بن سمره - فرمودند: ای عبدالرحمن بن سمره، داوطلب امارت مشو؛ زیرا اگر با تقاضای تو این منصب به تو سپرده شود در اداره آن به خودت واگذار می‌شود و اگر بدون تقاضای تو به تو واگذار شود، در اداره آن یاری می‌شوی. سنن ابی داود: ۲۹۲۹ منتخب میزان الحکمه: ۶۱۸

حدیث ۱۴

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ تَجِبُ عَلَى السُّلْطَانِ لِلْخَاصَّةِ وَالْعَامَّةِ: مُكَافَأَةُ الْمُحْسِنِ بِالْإِحْسَانِ لِيَزِدَا دَاوَا رَغْبَةً فِيهِ، وَتَعَمُّدُ ذُنُوبِ الْمُسِيِّ لِيُتُوبَ وَيَرْجِعَ عَنْ عَيْبِهِ (عَتْبِهِ)، وَتَأْلُفُهُمْ جَمِيعًا بِالْإِحْسَانِ وَالْإِنصَافِ؛ سه چیز است که بر زمامدار واجب است درباره خواص و عوام رعایت کند: پاداش نیکوکار را به نیکی دادن تا بر رغبت مردم به کارهای نیک افزوده شود، پوشاندن گناهان بدکار تا توبه کند و از گمراهی و انحراف خود برگردد و ایجاد الفت میان همه آنان از طریق احسان و رعایت انصاف و داد. تحف العقول: ۳۱۹
منتخب میزان الحکمه: ۶۱۸

حدیث ۱۵

حَقُّ عَلَى الْإِمَامِ أَنْ يَحْكُمَ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَأَنْ يُؤَدِّيَ الْأَمَانَةَ، فَإِذَا فَعَلَ فَحَقُّ عَلَى النَّاسِ أَنْ يَسْمَعُوا لَهُ وَأَنْ يُطِيعُوا وَأَنْ يُجِيبُوا إِذَا دُعُوا. امام وظیفه دارد بر اساس کتاب خدا حکومت کند و امانت را ادا نماید. چون چنین کند مردم وظیفه دارند سخنش بشنوند، فرمانش ببرند و هرگاه آنان را فرا خواند، اجابت کنند. کنز العمال: ۱۴۳۱۳ منتخب میزان الحکمه: ۳۲

حدیث ۱۶

الامام علی علیه السلام فی کتابه إلی ابن عباس: أما بعید، فلا یکن حطک فی ولایتک مالا تسدیفیده، ولا غیظا تشتفیه، ولكن إمامته باطل وإخفاء حق. امام علی علیه السلام - در نامه خود به ابن عباس - : اما بعد ؛ مبادا بهره تو از حکومت به دست آوردن مالی یا فرو نشانیدن خشمی باشد . بلکه باید بهره‌ات میراندن باطل باشد و زنده کردن حق . بحار الأنوار : ۴۰ / ۲۳۸ / ۱۰ منتخب میزان الحکمه : ۲۶

حدیث ۱۷

امام صادق علیه السلام : من تولى أمرا من أمور الناس فعادل وفتح بابه ورفع شره ونظر في أمور الناس ، كان حقا على الله عز وجل أن يؤمن روعته يوم القيامة ويدخله الجنة ؛ هر کس زمام امری از امور مردم را به دست گیرد و عدالت پیشه کند و در خانه خود را به روی مردم بگشاید و شر نرساند و به امور مردم رسیدگی کند ، بر خداوند عز و جل است که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشتش برد . بحار الأنوار : ۷۵ / ۳۴۰ / ۱۸

حدیث ۱۸

امام علی علیه السلام : أحسن الملوک حالا من حسن عیش الناس فی عیسه ، وعم رعیته بعدله ؛ نکو حال ترین شاهان، کسی است که مردم در روزگار او به نیکی زندگی کنند و عدالتش را در میان رعیت خود بگستراند . غرر الحکم : ۳۲۶۱ منتخب میزان الحکمه : ۵۱۴

حدیث ۱۹

امام صادق علیه السلام : أفضل الملوک من أعطی ثلاث خصال : الرأفة ، والجود ، والعدل ؛ برترین شهیاران کسی است که سه خصلت داشته باشد : مهربانی ، بخشندگی و دادگری . تحف العقول : ۳۱۹ منتخب میزان الحکمه : ۵۱۴

حدیث ۲۰

امام علی علیه السلام : خیر الملوک من أمانت الجور وأحیا العدل ؛ بهترین پادشاهان ، آن است که بیداد را بمیراند و دادگری را زنده سازد . غرر الحکم : ۵۰۰۵ منتخب میزان الحکمه : ۵۱۴

حدیث ۲۱

امام علی علیه السلام : أجل الملوک من ملک نفسه وبسط العدل ؛ ارجمندترین شهیاران کسی است که بر نفس خود شهرداری کند و عدالت را بگستراند . غرر الحکم : ۳۲۰۶ منتخب میزان الحکمه : ۵۱۴

حدیث ۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : إن من تعظیم جلال الله عز و جل کرامیه ذی الشیبه ، وحامل القرآن ، والإمام العادل ؛ احترام نهادن به ریش سفید و قرآن دان و پیشوای دادگر، بزرگداشت جلال و شکوه خداوند عز و جل است . کنز العمال : ۲۵۵۰۷
منتخب میزان الحکمه : ۳۸۴

حدیث ۲۳

امام علی علیه السلام: أَفْضَلُ عِبَادِ اللَّهِ عِنْدَ اللَّهِ إِمَامٌ عَادِلٌ، هُدًى وَهَدًى، فَأَقَامَ سُنَّةَ مَعْلُومَةٍ، وَأَمَاتَ بِدَعَاةٍ مَجْهُولَةٍ؛ برترین بندگان خدا نزد خداوند، پیشوای دادگری است که رهیافته باشد و رهنما. پس، سنتی شناخته شده را بر پا دارد و بدعتی ناشناخته را بمیراند. نهج البلاغه: الخطبة ۱۶۴ منتخب میزان الحکمة: ۴۴۸

حدیث ۲۴

امام علی علیه السلام: السُّلْطَانُ وَزَعَهُ اللَّهُ فِي أَرْضِهِ؛ فرمانروایان، پاسداران احکام خدا در زمین اویند. نهج البلاغه: الحکمة ۳۳۲
منتخب میزان الحکمة: ۲۷۸

حدیث ۲۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: السُّلْطَانُ الْعَادِلُ الْمُتَوَاضِعُ ظِلُّ اللَّهِ وَرُوحُهُ فِي الْأَرْضِ؛ سلطانِ دادگر فروتن، سایه خدا و نیزه او در زمین است. کنز العمال: ۱۴۵۸۹ منتخب میزان الحکمة: ۲۷۸

حدیث ۲۶

امام علی علیه السلام: الْعُلَمَاءُ حُكَّامٌ عَلَى النَّاسِ؛ عالمان، فرمانروای بر مردمند. غرر الحکم: ۵۰۷ منتخب میزان الحکمة: ۴۰۲

حدیث ۲۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: ثَلَاثَةٌ لَا يَسْتَحِفُّ بِحَقِّهِمْ إِلَّا مُنَافِقٌ بَيْنَ النِّفَاقِ: ذُو الشَّيْبَةِ فِي الْإِسْلَامِ، وَالْإِمَامُ الْمُقْسِطُ، وَمُعَلِّمُ الْخَيْرِ؛ سه کس اند که جز منافقی که نفاقش آشکار است در حق آنان بی حرمتی نکند: ریش سفید اسلام، پیشوای دادگر و آموزگار خوبیها. کنز العمال: ۴۳۸۱۱ منتخب میزان الحکمة: ۴۰۰

حدیث ۲۸

امام صادق علیه السلام: يُهْلِكُكَ اللَّهُ سِتْرًا بِسِتٍّ: الْأَمْرَاءَ بِالْجَوْرِ، وَالْعَرَبَ بِالْعَصْبِيَّةِ، وَالذَّهَاقِينَ بِالْكِبْرِ، وَالتُّجَّارَ بِالْخِيَانَةِ، وَأَهْلَ الرُّسْتَقِ بِالْجَهْلِ، وَالْفُقَهَاءَ بِالْحَسَدِ؛ خداوند شش گروه را به سبب شش خصلت نابود می کند: فرمانروایان را به سبب ستمگری، عرب‌ها را به سبب تعصب، ملاکان را به سبب کبر، بازرگانان را به سبب خیانت، روستاییان را به سبب نادانی و فقیهان را به سبب حسادت. بحار الأنوار: ۶۷ / ۲۰۷ / ۷۸

حدیث ۲۹

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَنْ نَصَبَ نَفْسَهُ لِلنَّاسِ إِمَامًا فَلْيَبْدَأْ بِتَعْلِيمِ نَفْسِهِ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ وَلْيَكُنْ تَأْدِيبُهُ بِسِيرَتِهِ قَبْلَ تَأْدِيبِهِ بِلِسَانِهِ وَ مُعَلِّمٌ نَفْسِهِ وَ مُؤَدِّبُهَا أَحَقُّ بِالْإِجْلَالِ مِنْ مُعَلِّمِ النَّاسِ وَ مُؤَدِّبِهِمْ؛ کسی که خود را پیشوای مردم قرار داده، باید پیش از آموزش دیگران، خود را آموزش دهد و پیش از آن که دیگران را با زبان، ادب بیاموزد، با کردارش ادب آموزد و البته آموزش دهنده و ادب آموز خود بیش از آموزگار و ادب آموز مردم، شایسته تجلیل است. غرر الحکم، ح ۷۰۱۶

حدیث ۳۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَنْ عَمِلَ بِالْحَقِّ مَالَ إِلَيْهِ الْخَلْقُ؛ هر که به حق عمل کند، مردم به او روی می‌آورند. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۸۶۴۶

حدیث ۳۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: فَضِيلَةُ السُّلْطَانِ عِمَارَةُ الْبُلْدَانِ؛ فضیلت مندی حاکم، مایه آبادی شهرهاست. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۶۵۶۲

حدیث ۳۲

امام علی (علیه السلام) فرمودند: الْجُنُودُ عِزُّ الدِّينِ وَ حُصُونُ الْوَلَاةِ؛ لشکریان، مایه عزت دین و دژهای حاکمان‌اند. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۹۵۳

حدیث ۳۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: آلهُ الرِّئَاسَةِ سِعَةُ الصِّدْرِ؛ سعه صدر، ابزار ریاست است. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۲۵۶

حدیث ۳۴

امام علی (علیه السلام): فيما كتبه للأشتر حين ولّاه مصر: واعلم مع ذلك أن في كثيرٍ منهم التُّجَّارِ وذَوِي الصَّنَاعَاتِ ضَيْقًا فاحشًا، وشحًا قبيحًا، واحتكارًا للمنافع، وتحكمًا في البياعات، وذلك بابٌ مضرٌّ للعامة، وعيبٌ على الولاية، فامنع من الاحتكار؛ فإن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم منع منه؛ - در فرمان زمامداری مصر به مالک اشتر-: با این همه، بدان که بسیاری از آنان - تجار و صاحبان صنعت - در داد و ستد بیش از اندازه سختگیرند و بخل ورزی ناپسندی دارند و به منظور سود بیشتر کالا را احتکار می‌کنند و به دلخواه نرخ گران می‌بندند و این کار برای توده مردم زیانبار و برای حکمرانان عیب و ننگ است. بنابراین، از احتکار جلوگیری کن؛ زیرا که رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم از آن منع فرموده است. نهج البلاغه: الكتاب ۵۳ و منتخب میزان الحکمه: ۱۶۰

حدیث ۳۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند: من ولی شیئا من أمور المسلمین لم ينظر الله فی حاجته حتی ينظر فی حوائجهم؛ هر که چیزی از امور مسلمانان را به عهده گیرد خدا در حاجت وی ننگرد تا وی در حوائج مسلمانان بنگرد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند: من عامل الناس فلم یظلمهم و حدّتهم فلم یکذبهم و وعدهم فلم یخلفهم فهو ممن کملت مروّته و ظهرت عدالته و وجبت أخوته و حرمت غيبته؛ هر که زمامدار مردم شود و ستمشان نکند و با آنها سخن کند و دروغشان نگوید و وعده شان دهد و تخلف نکند وی از جمله کسانی است که مروتش به کمال رسیده و عدالتش نمایان گشته و

برادری با وی واجب و غیبتش حرام است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما من أمير عشره إلّا و هو یؤتی به یوم القیمه مغلولاً حتّی یفکّه العدل أو یوبقه الجور؛ هر که زمام دار ده تن باشد روز قیامت در غل بیارندش تا عدالت غل او باز کند یا ستم هلاکش کند. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما من إمام یعفو عند الغضب إلّا عفی الله عنه یوم القیامه؛ هر پیشوائی که هنگام خشم ببخشد خدا روز قیامت او را ببخشد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما من أحد أفضل عند الله من إمام إن قال صدق و إن حکم عدل؛ هیچ کس نزد خدا از پیشوائی که چون گوید راست گوید و چون حکم کند عدالت کند برتر نیست. نهج الفصاحه

حدیث ۴۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: العدل حسن و لكن فی الامراء أحسن، السیخاء حسن و لكن فی الأغنیاء أحسن، الورع حسن و لكن فی العلماء أحسن، الصّیر حسن و لكن فی الفقراء أحسن، التّوبه حسن و لكن فی الشّباب أحسن، الحیاء حسن و لكن فی النّساء أحسن؛ عدالت نیک است ولی از زمامداران نیکوتر است، سخاوت نیک است ولی از اغنیای نیکوتر است، تقوی نیک است ولی از علما نیکوتر است صبر نیک است ولی از فقرا نیکوتر است. توبه نیک است ولی از جوانان نیکوتر است شرم نیک است ولی از زنان نیکوتر است. نهج الفصاحه

حدیث ۴۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: صنفان من النّاس إذا صلحا صلح النّاس و إذا فسدا فسد النّاس العلماء و الامراء؛ دو گروه از مردمند که اگر صالح بودند مردم به صلاح آیند و اگر فاسد بودند به فساد گرایند، دانشوران و زمامداران. نهج الفصاحه

حدیث ۴۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: خيار أئمتکم الذّین تحبّونهم و یحبّونکم و تصلّون علیهم و یصلّون علیکم و شرار أئمتکم الذّین تبغضونهم و یبغضونکم و تلعنونهم و یلعنونکم؛ بهترین پیشوایان شما کسانی هستند که آنها را دوست دارید و شما را دوست دارند. شما آنها را دعا کنید و آنها نیز شما را دعا کنند و بدترین پیشوایان شما کسانی هستند که آنها را دشمن دارید و شما را دشمن دارند و آن ها را نفرین کنید و شما را نفرین کنند. نهج الفصاحه

حدیث ۴۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: خمس هنّ من قواصم الطّهر: عقوق الوالدین و المرأه یا تمنها زوجها تخونه و

الإمام يطيعه النَّاسُ و يعصى الله و رجل وعد عن نفسه خيرا فأخلف و اعترض المرء في أنساب النَّاسِ؛ پنج چیز کمر شکن است، بد رفتاری با پدر و مادر و زنی که شوهرش بدو اطمینان دارد ولی بدو خیانت کند و پیشوائی که مردم او را اطاعت کنند ولی او خدا را اطاعت نکند و مردی که وعده دهد و تخلف کند و بد گوئی شخص در باره نسب مردم. نهج الفصاحه

حدیث ۴۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ثلاثه لا يستخفَّ بحقِّهم إلَّا منافق ذو الشَّيْبَةِ في الإسلام و ذو العلم و إمام مقسط؛ سه کسند که هر که تحقیرشان کند منافق است آن که مویش در اسلام سپید شده باشد و دانشمند و پیشوای داد گستر. نهج الفصاحه

حدیث ۴۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مکان القیم بالامر مکان النظام من الخرز یجمعه و یضمه فإذا انقطع النظام تفرق الخرز و ذهب ثم لم یجتمع بحذافیره أبدا. جایگاه رهبر و سرپرست در اجتماع، جایگاه رشته ای است که دانه ها را بهم پیوند داده و جمع می کند، و آنگاه که آن رشته بگسلد، دانه ها پراکنده گشته و هرگز تمام آنها جمع نخواهند شد. نهج البلاغه، خطبه ۱۴۶

حدیث ۴۶

قال النبی (صلی الله علیه و آله و سلم): إسمعوا و أطیعوا لمن و لاه الله الأمر، فإنه نظام الإسلام. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: از حاکمان الهی اطاعت کنید و گوش بفرمان باشید زیرا اطاعت از رهبری مایه وحدت امت اسلام است. امالی مفید، جلد ۱ ص ۱۴ مجلس ۲ حدیث ۲

حدیث ۴۷

امام صادق علیه السلام می فرمایند: مردم هر شهری به سه چیز نیازمندند که در امور دنیا و آخرت خود به آنها رجوع کنند و اگر آن سه را نداشته باشند گرفتار سرگردانی می شوند: دین شناسِ دانایِ پرهیزکار، حاکم نیکوکاری که مردم از او اطاعت کنند و پزشکِ دانای مورد اعتماد. تحف العقول، ص ۳۲۱.

حدیث ۴۸

امام صادق علیه السلام می فرمایند: وَ لَيْسَ يُحِبُّ لِلْمُلُوكِ أَنْ يُفَرِّطُوا فِي ثَلَاثٍ: فِي حِفْظِ الثُّغُورِ وَ تَفْقُدِ الْمَظَالِمِ وَ اخْتِيَارِ الصَّالِحِينَ لِأَعْمَالِهِمْ؛ حاکم سزاوار نیست که در سه کار کوتاهی کند: حفظ مرزها، رسیدگی به حقوق پایمال شده و انتخاب افراد شایسته برای کارهایشان. تحف العقول، ص ۳۱۹.

حدیث ۴۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: صِتْنَفَانِ مِنْ أُمَّتِي إِذَا صِلِحَا صَلِحَتْ أُمَّتِي وَ إِذَا فَسَدَا، فَسَدَتْ أُمَّتِي، قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَنْ هُمَا؟ قَالَ: أَلْفُقَهَاءُ وَ الْأُمَرَاءُ؛ دو گروه از امت من اگر صالح شوند، امتم صالح می شوند و اگر فاسد شوند، امتم فاسد می شوند. عرض شد ای رسول خدا آن دو گروه کدامند؟ فرمودند: عالمان و حاکمان. خصال، ص ۳۷.

حدیث ۵۰

امام علی علیه السلام: خَيْرُ الْمُلُوكِ مَنْ أَمَاتَ الْجَوْرَ وَ أَحْيَى الْعَدْلَ؛ بهترین فرمانروا کسی است که ظلم را از بین ببرد و عدل را زنده کند. غررالحکم، ج ۳، ص ۴۳۱، ح ۵۰۰۵.

حدیث ۵۱

امام علی علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَرَضَ عَلَيَّ أَيْمَةَ الْعَدْلِ أَنْ يُقَدِّرُوا أَنْفُسَهُمْ بِضَعْفِهِ النَّاسِ كَيْلًا يَتَّبِعَ بِالْفَقِيرِ فَقْرَهُ؛ خداوند عزوجل بر پیشوایان عادل واجب کرده که سطح زندگی خود را با مردم ناتوان برابر کنند تا فقیر را، فقرش برآشفته نکند. نهج البلاغه، خطبه ۲۰۹.

حدیث ۵۲

امام علی علیه السلام: قُلُوبُ الرَّعِيَّةِ خَزَائِنُ رَاعِيهَا فَمَا أَوْدَعَهَا مِنْ عَدْلٍ أَوْ جَوْرٍ وَجِدَتْهُ؛ دل‌های مردم صندوقچه‌های حاکم است، پس آنچه از عدالت و یا ظلم در آنها بگذارد، همان را خواهد دید. غررالحکم، ج ۴، ص ۵۲۱، ح ۶۸۲۵.

حدیث ۵۳

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: هر چیزی آفتی دارد که مایه فساد آن می شود و آفت این دین زمامداران بدند. (نهج الفصاحه، ح ۲۲۵۵)

حدیث ۵۴

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: آفت دین سه چیز است: دانای بدکار، پیشوای ستم کار و مجتهد نادان. (نهج الفصاحه، ح ۴)

حدیث ۵۵

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: وقتی زنا رواج گیرد زلزله پیدا شود، وقتی حاکمان ستم کنند باران کم شود. نهج الفصاحه، حدیث ۲۱۹

حدیث ۵۶

امام علی علیه السلام می فرمایند: تَسِعُهُ أَشْيَاءٌ قَبِيحَةٌ وَ هِيَ مِنْ تِسْعَةِ أَنْفُسٍ أَقْبَحُ مِنْهَا مِنْ غَيْرِهِمْ: ضَيْقُ الدَّرَجِ مِنَ الْمُلُوكِ وَ الْبُخْلُ مِنَ الْأَغْنِيَاءِ وَ سُرْعَةُ الْعُضْبِ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَ الصَّبَا مِنَ الْكُهُولِ وَ الْقَطِيعَةُ مِنَ الرُّؤُوسِ وَ الْكِبْدُ مِنَ الْقَضَاءِ وَ الزَّمَانَةُ مِنَ الْأَطْبَاءِ وَ الْبَدَاءُ مِنَ النِّسَاءِ وَ الطَّيْشُ مِنَ دَوَى السُّلْطَانِ؛ نه چیز زشت است، اما از نه گروه زشت‌تر: درماندگی و ناتوانی از دولتمردان؛ بخل از ثروتمندان؛ زود خشمی از دانشمندان؛ حرکات بچگانه از میانسالان؛ جدایی حاکمان از مردم؛ دروغ از قاضیان؛ بیماری کهنه از پزشکان؛ بدزبانی از زنان و سختگیری و ستمگری از سلاطین. دعائم الإسلام، ج ۱، ص ۸۳

حدیث ۵۷

امام علی علیه السلام می فرماید: مَنْ نَصَبَ نَفْسَهُ لِلنَّاسِ إِمَامًا فَلْيَبْدَأْ بِتَعْلِيمِ نَفْسِهِ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ وَلْيَكُنْ تَأْدِيبُهُ بِسِيرَتِهِ قَبْلَ تَأْدِيبِهِ بِلِسَانِهِ وَ مُعَلِّمٌ نَفْسِهِ وَ مُؤَدِّبُهَا أَحَقُّ بِالْإِجْلَالِ مِنْ مُعَلِّمِ النَّاسِ وَ مُؤَدِّبِهِمْ؛ کسی که خود را پیشوای مردم قرار داده، باید پیش از آموزش دیگران، خود را آموزش دهد و پیش از آن که دیگران را با زبان، ادب بیاموزد، با کردارش ادب آموزد و البته آموزش دهنده و ادب آموز خود بیش از آموزگار و ادب آموز مردم، شایسته تجلیل است. غرر الحکم، ح ۷۰۱۶.

حدیث ۵۸

امام علی (علیه السلام) فرمودند: قُلُوبُ الرِّعِيَةِ خَزَائِنٌ رَاعِيهَا فَمَا أَوْدَعَهَا مِنْ عَدْلِ أَوْ جَوْرِ وَحِدَهُ دَلَاهِي مَرْدَمٍ صِنْدُوقِجَه‌هَي حَاكِمٍ اسْتِ، پس آنچه از عدالت و یا ظلم در آنها بگذارد، همان را خواهد دید. (غرر الحکم، ج ۴، ص ۵۲۱، ح ۶۸۲۵)

حدیث ۵۹

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: از کسی که خداوند ولی امر شما کرده، شنوایی و اطاعت داشته باشید که او رشته ی کار اسلام است. میزان الحکمه، ج ۱، ص ۲۰۸.

حدیث ۶۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: ثلاثه لا یرد الله دعاءهم: الذاکر الله کثیرا و المظلوم و الإمام المقسط؛ سه کسند که خدا دعایشان را رد نمی کند آن که فراوان یاد خدا کند و ستمدیده و پیشوای دادگر. نهج الفصاحه

حدیث ۶۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: ثلاثه لا تحرم علیک أعراضهم المجاهر بالفسق و الإمام الجائر و المبتدع؛ سه کسند که آبرویشان محترم نیست: آن که به فسق تجاهر کند و پیشوای ستمگر و بدعت گذار. نهج الفصاحه

حدیث ۶۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: تعوذوا بالله من ثلاث فواقر: جار سوء إن رأى خیرا کتمه و إن رأى شرا أذاعه و زوجه سوء إن دخلت علیها لستک و إن غبت عنها خانتک و إمام سوء إن أحسنت لم یقبل و إن أسأت لم یغفر؛ از سه چیز به خدا پناه ببرید که کمر شکن است: همسایه بد که اگر خیری ببیند مستور دارد و اگر بدی ببیند منتشر سازد و همسر بدی که اگر پیش وی باشی بد زبانی کند و اگر پیش وی نباشی به تو خیانت کند و پیشوای بدی که اگر نیکی کنی نپذیرد و اگر بدی کنی نبخشد. نهج الفصاحه

حدیث ۶۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: أیما وال ولی من أمر أمتی بعدی أقیم علی الصّیراط و نشرت الملائکه صحیفته فإن کان عادلا نجاه الله بعدله و إن کان جائرا انتفض به الصّراط انتفاضه ترایل بین مفاصله حتی یكون بین عضوین من أعضائه مسیره مائه عام ثم ینخرق به الصّیراط؛ هر زمامداری که پس از من کار امت مرا به دست گیرد روز رستاخیز بر صراط متوقف شود و

فرشتگان نامه اعمال او را بکشایند اگر عادل باشد خداوند او را به وسیله عدلش نجات دهد و اگر ستمگر باشد صراط زیر پای او چنان بلرزد که بندهای او را از هم جدا کند چنان که میان دو عضو او صد سال راه فاصله باشد سپس از صراط بیفتد. نهج الفصاحه

حدیث ۶۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ائِما وال ولی فلان و رفق رفق اللّٰه تعالیٰ به یوم القیامه؛ هر کس به زمامداری برسد و با مردم به ملایمت و مدارا رفتار کند، خداوند روز قیامت با او مدارا کند. نهج الفصاحه

حدیث ۶۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ائِما وال ولی شیئا من امر اُمّتی فلم ینصح لهم و یجتهد لهم کنصیحتہ و جهده لنفسه کبه اللّٰه تعالیٰ علی وجهه یوم القیامه فی النار؛ هر زمامداری چیزی از کار امت مرا به دست گیرد و در کار آنها مثل کارهای خصوصی خود دلسوزی و کوشش نکند، روز رستاخیز خداوند او را وارونه در آتش اندازد. نهج الفصاحه

حدیث ۶۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ائِما راع استرعی رعیه فلم یحطها بالأمانه و التّصیحہ ضاقت علیه رحمہ اللّٰه تعالیٰ التّی وسعت کلّ شیء؛ هر کس سرپرستی گروهی را به عهده گیرد و در کار آنها به امانت و دلسوزی رفتار نکند، رحمت خدا که شامل همه چیز است به او نمی رسد. نهج الفصاحه

حدیث ۶۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ أخوف ما أخاف علی اُمّتی الأئمّه المصلّون؛ بیش از هر چیز بر امت خود از پیشوایان گمراه کننده بیم دارم. نهج الفصاحه

حدیث ۶۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ أحبّ النّاس إلی اللّٰه تعالیٰ یوم القیامه و أدناهم منه مجلسا إمام عادل و أبغض النّاس إلی اللّٰه تعالیٰ و أبعدهم منه إمام جائر؛ محبوبترین مردم در نظر خدا روز قیامت و نزدیکتر از همه به او پیشوای دادگستر است و منفورترین مردم و دورتر از همه به او پیشوای ستمگر است. نهج الفصاحه

حدیث ۶۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اللّٰهم من ولی من امر اُمّتی شیئا فشقّ علیهم فاشقق علیه و من ولی من امر اُمّتی شیئا فرقق بهم فارق به؛ خدایا هر کس عهده دار کار امت من شد و بر آنها سخت گرفت بر او سخت گیر و هر کس عهده دار کار امت من شد و با آنها مدارا کرد با او مدارا کن. نهج الفصاحه

حدیث ۷۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أشدّ النّاس عذابا یوم القیامه إمام جائر؛ روز رستاخیز عذاب پیشوای ستمگر از

همه کس سخت تر است. نهج الفصاحه

حدیث ۷۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أربعه بیغضهم الله تعالی: البیاع الحلاف و الفقیر المختال و الشیخ الزانی و الإمام الجائر؛ چهار کس را خداوند دشمن دارد، فروشنده قسم خور، فقیر متکبر و پیر زنا کار و پیشوای ستمگر. نهج الفصاحه

حدیث ۷۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إدرووا الحدود عن المسلمین ما استطعتم فإنّ الإمام لأن یخطی فی العفو خیر من أن یخطی فی العقوبه؛ تا آنجا که می توانید مجازات ها را از مسلمانان باز دارید زیرا اگر پیشوائی در بخشش خطا کند بهتر از آن است که در مجازات خطا کند. نهج الفصاحه

حدیث ۷۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أخذ الأمير الهدیه سحت و قبول القاضی الرّشوه کفر؛ هدیه گرفتن امیر نارواست و رشوه گرفتن قاضی کفر است. نهج الفصاحه

حدیث ۷۴

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله و سلم - : النّظر الی العالم عباده، و النّظر الی الامام المقسط عباده، و النّظر الی الوالدین برأفه و رحمته عباده، و النّظر الی أخ توّده فی الله عزّوجلّ عباده؛ نگرستن به دانشمند عبادت است، نگرستن به پیشوای دادگر عبادت است، نگاه دلسوزانه و مهرآمیز به پدر و مادر عبادت است و نگرستن به برادری که برای خدای عزوجل دوستش داری عبادت است. أمالی الطوسی: ۴۵۴ / ۱۰۱۵.

حدیث ۷۵

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: از کسی که خداوند ولی امر شما کرده، شنوایی و اطاعت داشته باشید که او رشته ی کار اسلام است. میزان الحکمه، ج ۱، ص ۲۰۸.

حدیث ۷۶

قال الامام علی - علیه السلام - : زکاة السّلطانِ اغاثته الملهوف. امام علی - علیه السلام - فرمود: زکات فرمانروایی، فریادرسی گرفتاران است. «مستدرک الوسائل، ج ۷، ص ۴۶»

حکومت، مدیریت و خدمت

حدیث ۱

قال امام الرضا - علیه السلام - : ما ذئبان ضاریان فی غنم قد تفرّق رعاتها بأضرّ فی دین المسلمین من طلب الریاسه. امام رضا - علیه

السلام - فرمودند: زیانی که دو گرگ گرسنه به گله گوسفندی بی چوپان می زند از زیان ریاست طلبی در دین مسلمانان بیش تر نیست. «بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۱۴۵»

حدیث ۲

قال الباقر - علیه السلام - إلى عمر بن عبد العزيز: **إفْتَحِ البَابَ وَ سَهِّلِ الحِجَابَ وَ أَنْصِرِ المَظْلُومَ وَ رَدِّ المَظَالِمَ**. امام باقر - علیه السلام - به عمر بن عبد العزيز فرمودند: در را به روی مردم باز کن و دسترسی مردم را به خودت آسان گردان و ستمدیده را یاری کن و حق ستمدیدگان را به آنان برگردان. «بحار الأنوار، ج ۴۶، ص ۳۴۶»

حدیث ۳

قال الامام الصادق - علیه السلام - : **إِيَاكَ وَ الرِّيَاسَةَ فَمَا طَلَبَهَا أَحَدٌ إِلَّا هَلَكَ**. امام صادق - علیه السلام - فرمودند: از ریاست طلبی دوری کن که هر که آن را طلب کند، نابود می شود. «بحار الأنوار، ج ۱۴، ص ۴۷»

حدیث ۴

قال الامام الصادق - علیه السلام - : **إِيَاكُمْ وَ هَوْلَاءِ الرُّؤَسَاءِ الَّذِينَ يَتَرْتَسُونَ فَوَ اللهُ مَا خَفَقَتِ النُّعَالُ خَلْفَ رَجُلٍ إِلَّا هَلَكَ وَ أَهْلَكَ**. امام صادق - علیه السلام - فرمودند: از رئیس هایی که دوست دارند ریاست کنند، پرهیز کنید. سوگند به خدا، هر مردی کفش ها پشت سر او به صدا در آیند هم خودش هلاک شود و هم آنان که به دنبال او راه می روند (و او را به ریاست قبول دارند). «بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۱۵۰»

حدیث ۵

قال موسى بن جعفر - علیه السلام - : **إِنَّ السُّلْطَانَ العَادِلَ بِمَنْزِلَةِ الوَالِدِ الرَّحِيمِ**. امام کاظم - علیه السلام - فرمودند: فرمانروای عادل، به منزله پدر مهربان است. «وسائل الشیعه، ج ۱۸، ص ۴۷۲»

حدیث ۶

قال الامام الصادق - علیه السلام - : **مَنْ تَوَلَّى أَمْرًا مِنْ أُمُورِ النَّاسِ وَ فَتِيحَ بَابِهِ وَ رَفَعَ سِتْرَهُ وَ نَظَرَ فِي أُمُورِ النَّاسِ كَانَ حَقًّا عَلَيَّ اللهُ أَنْ يُؤْمِنَ رَوْعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَدْخِلَهُ الْجَنَّةَ**. امام صادق - علیه السلام - فرمودند: کسی که کاری از کارهای مردم به عهده اش گذاشته شود و او در محل کار خود را روی مردم باز کند، پرده ها و موانع را کنار بزند و با دقت به فکر اصلاح امور مردم باشد، بر خداوند است که روز قیامت او را در امان قرار دهد و به بهشت برد. «بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۳۴۰»

حدیث ۷

قال الامام علی - علیه السلام - : **أَلْرِّشَا فِي الحُكْمِ الكُفْرُ بِاللَّهِ العَظِيمِ**. امام علی - علیه السلام - فرمودند: رشوه گرفتن در حکم کفر به خدای بزرگ است. «الکافی، ج ۵، ص ۱۲۷»

حدیث ۸

قال الامام علی - علیه السلام - : تَجَاوَزَ مَعَ الْقُدْرَةِ وَ أَحْسَنَ مَعَ الدَّوْلَةِ تَكْمُلُ لَكَ السِّيَادَةُ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: در موقع اقتدار گذشت کن و زمانی که به مقام رسیدی، نیکی کن تا ریاست و آقایی تو کامل شود. «مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۳۴۷»

حدیث ۹

قال الامام علی - علیه السلام - : إِعْلَمَنَّ أَنَّ الشَّاعِتَلَ بِالصَّغِيرِ يَخْلُ بِالمُهْمِّ وَإِفْرَادُ المُهْمِّ بِالشُّغْلِ يَأْتِي عَلَى الصَّغِيرِ وَ يَلْحَقُهُ بِالْكَبِيرِ فَابْدَأْ بِالمُهْمِّ وَ لَا تَنْسَ النَّظَرَ فِي الصَّغِيرِ وَ اجْعَلِ الْأُمُورَ الصَّغَارَ مَنْ يَجْمَعُهَا وَ يَعْرِ مِنْهَا عَلَيْكَ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: بدان که اگر فقط به کارهای کوچک و کم اهمیت پردازی از کارهای مهم و حیاتی باز خواهی ماند؛ چنان که پرداختن به کارهای مهم، امور کوچک را از یاد می برد و آنها نیز به مشکل و کار مهم تبدیل می شوند. پس ضمن اولویت دادن و پرداختن به امور مهم، از مسائل جزئی نیز به کلی غافل مشو و کارهای کوچک را واگذار به کسی که تو را کفایت کند. «بحار الأنوار، ج ۱۷، ص ۴۲۴»

حدیث ۱۰

قال الامام علی - علیه السلام - : أَمَا لَا يَكُنْ حُظُّكَ فِي وِلَايَتِكَ مَا لَا تَسْتَفِيدُهُ وَ لَا غِيضًا تَسْتَفِيهِ وَ لَكِنْ أَمَانَةً بَاطِلٍ وَ أَحْيَاءَ حَقٍّ. امام علی - علیه السلام - (به ابن عباس) فرمودند: مبدا هدف تو از فرمانروایی، سودجویی و جمع مال، یا خنک کردن خشمی باشد. بلکه باید هدف تو از بین بردن باطل و احیای حق باشد. «مناقب، ج ۲، ص ۱۰۱»

حدیث ۱۱

قال الامام علی - علیه السلام - : مَنْ اخْتَالَ فِي وِلَايَتِهِ أَبَانَ عَنْ حِمَاقَتِهِ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: کسی که به مقام خود مغرور شود پرده از حماقت خود برداشته است. «غرر الحکم، ص ۳۴۶»

حدیث ۱۲

قال الامام علی - علیه السلام - : وَإِنَّ عَمَلَكَ لَيْسَ لِمَكَ بِطُعْمِيَةٍ وَ لَكِنَّهُ فِي عُنُقِكَ أَمَانَةٌ. امام علی - علیه السلام - (به اشعث) فرمودند: این مقام برای تو طعمه نیست بلکه امانتی است در گردن تو. «بحار الأنوار، ج ۳۲، ص ۳۶۱»

حدیث ۱۳

قال الامام علی - علیه السلام - : دَخَلْتُ بِلَادَكُمْ بِأَسْمَالِي هَذِهِ وَ رِحْلَتِي وَ رَاحِلَتِي هَاهِي فَإِنَا خَرَجْتُ مِنْ بِلَادِكُمْ بِغَيْرِ مَا دَخَلْتُ فَأَنَا مِنَ الْخَائِنِينَ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: آن روز که به شهر شما آمدم، با این لباس پشمی و مرکب سواری و کوله بارم آمدم. اگر روزی که خواستم از شهر شما بروم، بیش تر از آن چه با خود داشتم بردم از خیانت کارانم. «بحار الأنوار، ج ۴۰، ص ۳۲۶۵»

حدیث ۱۴

قال الامام علی - علیه السلام - : جُيُودُ الْوُلَاةِ بَقِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ جَوْرٌ وَ خَمَزٌ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: بذل و بخشش کارگزاران از بیت المال، ظلم و خیانت است. «غرر الحکم، ص ۳۴۳»

حدیث ۲۲

قال الامام علی - علیه السلام - : آئمةُ الرِّیاسَةِ سِیَعَةُ الصُّدْرِ. امام علی - علیه السلام - فرمود: ابزار ریاست، داشتن سعه صدر است. «بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۳۵۷»

حدیث ۲۳

قال الامام علی - علیه السلام - إلى قثم بن عباس: اجلس لهم العَصْرَيْنِ وَ أَفْتِ مُسْتَفْتَى وَ عِلْمَ الْجَاهِلِ وَ ذَاكِرِ الْعَالَمِ وَ لَا يَكُنْ لَكَ إِلَى النَّاسِ سَفِيرٌ إِلَّا لِلسَّائِكِ وَ لَا حَاجِبٌ إِلَّا وَجْهَكَ وَ لَا تَحْجِبَنَّ ذَا حَاجَةٍ عَن لِقَائِكَ بِهَا. امام علی - علیه السلام - به قثم بن عباس فرمود: عصرها بین مردم بنشین، به سؤالات شرعی آنان پاسخ ده و به نادانان بیاموز و با دانشمندان سخن بگو. نباشد سفیری بین تو و مردم جز زبانت و نیز حاجبی میان تو و آنان جز چهره خودت نباشد و هیچ صاحب حاجتی را از ملاقات با خودت محروم نساز. «مستدرک الوسائل، ج ۹، ص ۳۵۸»

حدیث ۲۴

قال الامام علی - علیه السلام - : وَ أَمَا بَعْدُ فَلَا تُطَوَّلَنَّ إِحْتِجَابَكَ عَن رَعِيَّتِكَ فَإِنَّ إِحْتِجَابَ الْوَلَاءِ عَنِ الرَّعِيَةِ شُجْبَةٌ مِنَ الضِّيقِ وَ قَلَّةٌ عِلْمٍ بِالْأُمُورِ. امام علی - علیه السلام - (در نامه ای به مالک اشتر) فرمود: و اما بعد، فاصله ات را از مردم طولانی نکن، زیرا جدایی حاکمان از مردم باعث می شود حاکمان در تنگنا قرار بگیرند و به بسیاری از مسائل و امور آگاه نشوند. «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۲۵

قال الامام علی - علیه السلام - : زَكَاةُ السُّلْطَانِ إِغَاثَةُ الْمَلْهُوفِ. امام علی - علیه السلام - فرمود: زکات فرمانروایی، فریادرسی گرفتاران است. «مستدرک الوسائل، ج ۷، ص ۴۶»

حدیث ۲۶

قال الامام علی - علیه السلام - : وَ أَشْعِرَ قَلْبِكَ الرَّحْمَةَ لِلرَّعِيَةِ وَ الْمَحَبَّةَ لَهُمْ وَ اللَّطْفَ بِهِمْ وَ لَا تَكُونَنَّ عَلَيْهِمْ سَبْعًا ضَارِيًا تَعْتَمِ أَكْلَهُمْ. امام علی - علیه السلام - (در نامه ای به مالک اشتر) فرمود: دلت را از محبت به مردم و مهربانی و لطف در حق آنها پر گردان. مبدا مانند حیوان درنده در فکر دریدن آنان باشی. «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۲۷

قال الامام علی - علیه السلام - : فَلْيَكُنْ أَحَبَّ الذَّخَائِرِ إِلَيْكَ ذَخِيرَةُ الْعَمَلِ الصَّالِحِ فَأَمْلِكْ هَوَاكَ وَ شَحَّ بِنَفْسِكَ. امام علی - علیه السلام - (در نامه ای به مالک اشتر) فرمود: ... بیش ترین چیزی که برای خود ذخیره می کنی، عمل صالح باشد. پس بر نفس خود مالک باش و بخل بورز بر خودت (خود را به آسانی مفروش). «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۲۸

قال الامام علی - علیه السلام - : مَنْ جَعَلَ مَلِكُهُ خَادِمًا لِدِينِهِ انْقَادَ لَهُ كُلُّ سُلْطَانٍ، وَ مَنْ جَعَلَ دِينَهُ خَادِمًا لِمَلِكِهِ طَمَعَ لَهُ كُلُّ إِنْسَانٍ. امام

علی - علیه السلام - فرمود: هر کسی که مقام و قدرت خود را در خدمت دین قرار دهد، همه قدرت‌ها تسلیم او خواهند شد و هر که دین را در خدمت مقام خود قرار دهد، همه در او طمع کنند. «غرر الحکم، ص ۳۴۴»

حدیث ۲۹

قال الامام علی - علیه السلام - : «مِنْ حَقِّ الزَّاعِي أَنْ يَخْتَارَ لِزَعِيَّتِهِ مَا يَخْتَارُهُ لِنَفْسِهِ. امام علی - علیه السلام - فرمود: از حقوق مردم بر حاکمشان این است که حاکم هر امری را که برای خود صلاح می‌داند، برای جامعه و مردم خود نیز همان را بخواهد. «غرر الحکم، ص ۳۴۴»

حدیث ۳۰

قال الامام علی - علیه السلام - : زَكَاةُ الْقُدْرَةِ الْإِنصَافُ. امام علی - علیه السلام - فرمود: زکات قدرت، انصاف است. «غرر الحکم، ص ۳۴۲»

حدیث ۳۱

قال الامام علی - علیه السلام - : مَنْ اتَّخَذَ الْحَقَّ لُجَامًا اتَّخَذَهُ النَّاسُ إِمَامًا. امام علی - علیه السلام - فرمود: هر که حق را پیش روی خود قرار دهد و بر محور حق حرکت کند، مردم او را به ریاست و زعامت می‌پذیرند. «غرر الحکم، ص ۳۳۱»

حدیث ۳۲

قال الامام علی - علیه السلام - : مَنْ طَلَبَ الرِّئَاسَةَ بِغَيْرِ حَقِّ حُرْمِ الطَّاعِيَةِ لَهُ. امام علی - علیه السلام - فرمود: هر که ناحق به دنبال ریاست باشد، اطاعت از او حرام است. «تحف العقول، ص ۳۲۱»

حدیث ۳۳

قال الامام علی - علیه السلام - : يَحْتَاجُ الْإِمَامُ إِلَى قَلْبِ عَقُولٍ وَلِسَانِ قَوْلٍ وَجَنَانِ عَلَى إِقَامَةِ الْحَقِّ صَيُّوْلٍ. امام علی - علیه السلام - فرمود: رهبر نیازمند سه چیز است: قلب اندیشمند و متفکر، زبان گویا و دل پر جرئت و قاطع در برابر اجرای حق. «غرر الحکم، ص ۳۴۰»

حدیث ۳۴

قال الامام علی - علیه السلام - : صَيِّرَ الدِّينَ حِصْنَ دَوْلَتِكَ وَالشُّكْرَ حِزْرَ نِعْمَتِكَ فَكُلَّ دَوْلَةٍ يَحُوطُهَا الدِّينُ لَا تُغْلَبُ وَكُلُّ نِعْمَةٍ يَحْرُزُهَا الشُّكْرُ لَا تُسَلَبُ. امام علی - علیه السلام - فرمود: دین را دژ و حصار محکم حکومت خود قرار ده و با شکر گزاری، نعمت‌ها را حفظ کن؛ زیرا هر قدرتی که دین او را احاطه کرده باشد (عامل به دین باشد)، هرگز شکست نمی‌خورد و هر نعمتی که با سپاسگزاری همراه باشد، گرفته نمی‌شود. «غرر الحکم، ص ۳۴۳»

حدیث ۳۵

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : مَنْ وَلِيَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِ أُمَّتِي فَلَمْ يَنْصَحْ لَهُمْ وَيَجْتَهِدْ لَهُمْ كَنْصِيحَتِهِ لِنَفْسِهِ كَبَهُ اللَّهُ عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمود: کسی که متولی کاری از کارهای امت من شود و همان طور که برای خود دل می سوزاند برای امت من دل نسوزاند و خیر خواهانه و با تلاش برای آنان قدم بر ندارد، خداوند در قیامت او را با صورت در آتش می اندازد. «تاریخ بغداد، ج ۸، ص ۴۷۲»

حدیث ۳۶

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : أَصْلِحْ وَزِيرَكَ فَإِنَّهُ الَّذِي يُقُودُكَ إِلَى الْجَنَّةِ أَوْ النَّارِ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمود: وزیر خود را صالح گردان، زیرا همانا او کسی است که تو را به بهشت یا جهنم می برد. «بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۱۶۶»

حدیث ۳۷

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : مَنْ اسْتَعْمَلَ عَامِلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ فِيهِمْ أَوْلَىٰ بِذَلِكَ مِنْهُ وَأَعْلَمُ بِكِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ نَبِيِّهِ فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَجَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمود: هر که در میان چند مسلمان یک نفرشان را رئیس قرار دهد و بداند در میان آن چند نفر کسی بهتر و لایق تر و عالم تر به کتاب خدا و سنت نبیش است، به خدا و رسولش و همه مسلمانان خیانت کرده است. «جامع الصغير، ج ۱، ص ۴۵۵»

حدیث ۳۸

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : مَنْ وَلِيَ شَيْئًا مِنْ أُمُورِ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا آتَىٰ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَدَاهُ مَغْلُوبَتَانِ إِلَىٰ عُنُقِهِ لَا يَفُكُّهُمَا إِلَّا عَدْلٌ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمود: هر که ولایت و مسئولیت کاری از امور مسلمانان به او واگذار شود، روز قیامت او را در حالی که دستان او را به گردنش بسته اند می آورند و چیزی جز عدالت او را از غل و زنجیر آزاد نمی سازد. «عوالی اللآلی، ج ۱، ص ۳۶۶»

حدیث ۳۹

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَتَمَثَّلَ لَهُ الرَّجَالُ قِيَامًا فَلْيَتَّبِعُوا قَعِيدَهُ مِنَ النَّارِ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمود: کسی که دوست دارد مردم جلوی پای او بایستند، جایگاهش پر از آتش خواهد شد. «بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۱۵۰»

حدیث ۴۰

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : أَوَّلُ مَا عَصَيْتَنِي بِهِ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ سِتُّ خِصَالٍ: حُبُّ الدُّنْيَا وَحُبُّ الرِّيَاسَةِ وَحُبُّ الطَّعَامِ وَحُبُّ النِّسَاءِ وَحُبُّ النَّوْمِ وَحُبُّ الرِّاحَةِ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمود: نخستین چیزی که موجب عصیان پروردگار گردید، شش گناه بود: دنیا طلبی، ریاست طلبی، شکم پرستی، شهوت پرستی، علاقه به خواب و راحت طلبی. «بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۱۵۳»

حدیث ۴۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كَمَا تَكُونُوا يُؤَلَّىٰ عَلَيْكُمْ؛ هر گونه شما باشید، همان گونه بر شما حکومت می شود.

حدیث ۴۲

امام علی علیه السلام: مَنْ جَارَتْ وَلَايَتُهُ زَالَتْ دَوْلَتُهُ؛ هر که حکومتش ستمگر باشد، دولتش زوال پذیرد. غرر الحكم: ۸۳۶۵ منتخب میزان الحکمه: ۶۱۶

حدیث ۴۳

امام علی علیه السلام: إِذَا بَنَى الْمَلِكُ عَلَى قَوَاعِدِ الْعَدْلِ وَدَعَمَ بِدَعَائِمِ الْعَقْلِ، نَصَرَ اللَّهُ مُوَالِيَهُ وَخَذَلَ مُعَادِيَهُ؛ هرگاه حکومت بر پایه‌های دادگری بنا شود و با ستون‌های خرد برپا گردد، خداوند دوستان آن را یاری رساند و دشمنانش را تنها و بی‌یاور گذارد. کذا، ولعلَّ كلمه «مُلْكُهُ» سقطت من الحديث (كما في هامش المصدر). غرر الحكم: ۴۱۱۸ منتخب میزان الحکمه: ۵۱۴

حدیث ۴۴

امام علی علیه السلام: آفَةُ الْمُلُوكِ سُوءُ السَّيْرِ، آفَةُ الْوُزَرَاءِ خُبْثُ السَّرِيرَةِ؛ آفت شاهان، بدرفتاری است؛ آفت وزیران، بدسگالی است. غرر الحكم: (۳۹۲۸-۳۹۲۹) منتخب میزان الحکمه: ۵۱۴

حدیث ۴۵

امام علی علیه السلام: مَنْ جَعَلَ مَلِكُهُ خَادِمًا لِدِينِهِ انْقَادَ لَهُ كُلُّ سُلْطَانٍ، مَنْ جَعَلَ دِينَهُ خَادِمًا لِمَلِكِهِ طَمَعَ فِيهِ كُلُّ إِنْسَانٍ؛ هر کس حکومت خود را در خدمت دینش قرار دهد، هر سلطانی مطیع او شود؛ هر کس دینش را در خدمت حکومتش در آورد، هر انسانی در او طمع کند. غرر الحكم: (۹۰۱۶-۹۰۱۷) منتخب میزان الحکمه: ۵۱۴

حدیث ۴۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّا وَاللَّهِ لَأَتَوَلَّى عَلَى هَذَا الْعَمَلِ أَحَدًا سَأَلَهُ، وَلَا أَحَدًا حَرَصَ عَلَيْهِ؛ به خدا سوگند ما کسی را که متقاضی این کار (حکومت)، یا بر آن حریص باشد، به این کار نمی‌گماریم. صحیح مسلم: ۳ / ۱۴۵۶ / ۱۴ منتخب میزان الحکمه: ۶۱۸

حدیث ۴۷

الامام علی علیه السلام فيما كتب للأشتر لما ولّاه مصر: ثُمَّ انظُرْ فِي أُمُورِ عَمَّا لَكَ، فَاسْتَعْمِلْهُمْ اخْتِبَارًا، وَلَا تُؤَلِّمْ مُحَابَاةً وَأَثَرَةً؛ فَإِنَّهُمَا جَمَاعٌ مِنْ شُعَبِ الْجَوْرِ وَالْخِيَانَةِ. وَتَوَخَّ مِنْهُمْ أَهْلَ التَّجْرِبَةِ وَالْحَيَاءِ مِنْ أَهْلِ الثَّبُوتِ الصَّالِحَةِ، وَالْقَدَمِ فِي الْإِسْلَامِ الْمُتَقَدِّمَةِ؛ امام علی علیه السلام - در فرمان استانداری مصر به مالک اشتر - : دیگر آن که در کارهای کارگزاران اندیشه و تأمل کن و پس از آزمودن آنها، ایشان را به کار گمار و به صرف جانبداری یا علاقه به کسی او را عهده‌دار کاری مکن؛ زیرا این دو، کانون انواع ستم و خیانت است. کارگزاران خود را از میان افراد با تجربه و آبرومند و خاندان‌های نیک و خوشنام و پیشگام در اسلام انتخاب کن. نهج البلاغه: الكتاب ۵۳ منتخب میزان الحکمه: ۶۱۸

حدیث ۴۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ اسْتَعْمَلَ غُلَامًا فِي عَصَائِيهِ فِيهَا مَنْ هُوَ أَرْضَى لَلَّهِ مِنْهُ فَقَدْ خَانَ اللَّهَ؛ هر کس از میان گروهی مردی را به کار گمارد در حالی که در بین آنها خداپسندتر از او وجود دارد، به خدا و رسول او و مؤمنان خیانت کرده است. بحار الأنوار: ۲۳ / ۷۵ / ۲۴ منتخب میزان الحکمة: ۶۱۸

حدیث ۴۹

امام علی (علیه السلام) فرمودند: لَا نِعْمَةَ أَهْنَا مِنَ الْأَمْنِ؛ هیچ نعمتی گواراتر از امنیت نیست. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۰۹۱۱

حدیث ۵۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: رَأْسُ السِّيَاسَةِ اسْتِعْمَالُ الرِّفْقِ؛ سرلوحه سیاست، به کار بردن مداراست. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۵۲۶۶

حدیث ۵۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مِنْ أَمَارَاتِ الدَّوْلَةِ الْيَقْظَةُ لِجِرَاسِيَةِ الْأُمُورِ؛ از نشانه‌های [پایداری] دولت، بیداری برای حراست از امور است. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۹۳۶۰

حدیث ۵۲

امام صادق علیه السلام فرمودند: تَزَاوَرُوا وَ تَلَاقُوا وَ تَذَاكَرُوا وَ أَخِيُوا أَمْرًا؛ به زیارت و دیدار یکدیگر بروید، با هم به سخن و مذاکره بنشینید و امر ما را (کنایه از حکومت و رهبری) زنده کنید. بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۵۲

حدیث ۵۳

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : لتنقضن عری الاسلام عروءه ، كلما انتقضت عروءه تشبث الناس بالتي تليها، فاولهن نقض الحکم ، و اخرهن الصلاة؛ دستگیره های اسلام یک به یک شکسته می شود، هر گاه یک دستگیره نابود شود مردم به آن چه نزدیک آن است چنگ می زنند، اول آنها شکستن حکومت است (حکومت اسلامی را از دست صاحب آن خارج می کنند) و آخر آن ها نماز است (نماز را ترک می کنند). (اصول وافی، ج ۲، ص ۷۲)

حدیث ۵۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما من رجل من المسلمين أعظم أجرا من وزير صالح مع إمام يطيعه و يأمره بذات الله؛ پادشاه هیچ یک از مسلمانان از وزیر شایسته ای که با پیشوائی باشد و او را اطاعت کند و به فرمان خدا وادارد بزرگتر نیست. نهج الفصاحه

حدیث ۵۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لتتنقضن عرا الإسلام عروءه فكلما انتقضت عروءه تشبث الناس بالتي تليها

فَأُولَئِكَ نَقُضَ الْحُكْمَ وَ آخِرُهُنَّ الصَّيْلَةَ؛ دستاویزهای اسلام یکایک شکسته می شود و چون دستاویزی شکسته شد مردم به دستاویز بعدی چنگ می زنند، نخستین دستاویزی که شکسته می شود حکومت حق است و آخر آن نماز است. نهج الفصاحه

حدیث ۵۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: کما تَکُونُوا یُوَلِّی عَلَیْکُمْ؛ چنان که هستید بر شما حکومت کنند. نهج الفصاحه

حدیث ۵۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: عَمَّا لَکُمْ أَعْمَالُکُمْ، کَمَا تَکُونُونَ، یُوَلِّی عَلَیْکُمْ؛ کار گزاران شما [نتیجه] اعمال شما هستند، همان گونه که هستید، بر شما حکومت می شود. شرح شهاب الاخبار، ص ۲۶۰.

حدیث ۵۸

امام علی علیه السلام: مَنْ عَمِلَ بِالْعَدْلِ حَصَّنَ اللَّهُ مُلْکَهُ؛ هر کس به عدالت رفتار کند، خداوند حکومتش را حفظ خواهد کرد. غررالحکم، ج ۵، ص ۳۵۵، ح ۸۷۲۲.

حدیث ۵۹

امام علی (علیه السلام) می فرماید: مَنْ عَمِلَ بِالْعَدْلِ حَصَّنَ اللَّهُ مُلْکَهُ هر کس به عدالت رفتار کند، خداوند حکومتش را حفظ خواهد کرد. غررالحکم، ج ۵، ح ۸۷۲۲

حدیث ۶۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: ثَبَاتُ الدُّوَلِ بِإِقَامَةِ سُنَنِ الْعَدْلِ؛ پایداری دولتها به برپا داشتن راه و رسم دادگری است. غررالحکم و دررالکلم، ح ۴۷۱۵

حدیث ۶۱

قال النبی - صلی الله علیه و آله - : کلا، و الذی نفس محمد بیده! ان شملته الآن لتحترق علیه فی النار، کان غلها من فیء المسلمین یوم خیبر. (مدعم، از خدمتکاران پیامبر - صلی الله علیه و آله - در یکی از جنگ ها، همراه وی بود. او، در آن جنگ، به تیر دشمن شهید گشت. مسلمانان، کنار پیکر او گرد آمده، می گفتند: بهشت بر تو گوارا باد! ولی پیامبر - صلی الله علیه و آله - سخنی نمی فرمود و خشمناک به نظر می رسید. حاضران، علت خشم را نمی دانستند که ناگهان) پیامبر - صلی الله علیه و آله - فرمودند: نه هرگز، سوگند به خداوندی که جان محمد در دست اوست، روپوش او هم اکنون وی را در میان آتش شعله ور خود می سوزاند، چون او، آن روپوش را از فیء مسلمانان (بدون رعایت مقررات) در روز (جنگ) خیبر برداشته بود. «سیره ابن هشام، ج ۳، ص ۳۵۴»

وحدت

حدیث ۱

قال الامام الصادق - عليه السلام - : تواصلوا و تباروا و تراحموا و كونوا إخوة أبرارا كما أمركم الله عزوجل . امام صادق - عليه السلام - فرمودند: همان گونه که خدای عزوجل به شما دستور داده، با هم پیوند داشته باشید، به یکدیگر نیکی کنید، و برادرانی نیکوکار باشید. «وسایل الشیعه، ج ۸، ص ۵۵۲، ح ۳»

حدیث ۲

قال الامام الصادق - عليه السلام - : إنما المؤمنون إخوة بنو أب و أم و إذا ضرب علی رجل منهم عرق سهر له الاخرون . امام صادق - عليه السلام - فرمودند: مؤمنان، با یکدیگر برادر (دینی) اند، و همگی همانند فرزندان یک پدر و مادر و چون رگ یکی از آنان زده شود «مصیبتی بر او وارد شود» دیگران در غم او خوابشان نبرد. «الکافی، ج ۲، ص ۱۶۵»

حدیث ۳

قال الامام الرضا - عليه السلام - : إن الإمامة زمام الدين و نظام المسلمين و صلاح الدنيا و عز المؤمنين، ان الإمامة أس الإسلام النامی و فرعه السامی امام رضا - عليه السلام - فرمودند: امامت، زمام دین و مایه نظام و انسجام مسلمانان و صلاح دنیا و عزت مؤمنان است. امامت، اساس اسلام و شاخه بلند آن است. «کافی، ج ۱، ص ۲۰۰»

حدیث ۴

قال الامام الصادق - عليه السلام - : صدقةٌ يحبها الله اصلاح بين الناس إذا تفاسدوا و تقارب بينهم إذا تباعدوا . امام صادق - عليه السلام - فرمودند: ایجاد وحدت هنگام پیدایش اختلاف و تباهی امت و نزدیک کردن آنها در هنگام جدائی، صدقه‌ایست که خداوند آن را دوست دارد. «الکافی، ج ۲، ص ۲۰۹»

حدیث ۵

قال الامام الباقر - عليه السلام - : .. یا معشر المؤمنین تألفوا و تعاطفوا . امام محمد باقر - عليه السلام - فرمودند: ... ای گروه مؤمنان، با هم مأنوس و متحد باشید و به یکدیگر مهربانی کنید. «الکافی، ج ۲، ص ۳۴۵»

حدیث ۶

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : يد الله على الجماعة... پیامبر اکرم - صلى الله عليه و آله - فرمودند: دست خدا (یاری و عنایت خدا) بر سر جماعت است. «نهج الفصاحه، ح ۳۲۱۱»

حدیث ۷

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : يا أيها الناس، إن الرب واحد و الاب واحد و إن الدين واحد ليست العربية لأحدكم باب و لا أم و إنما هي اللسان فمن تعلم العربية فهو عربي . پیامبر اکرم - صلى الله عليه و آله - فرمودند: ای مردم، پروردگار شما یکی است (الله)، پدر همه شما یکی است (آدم)، و دین شما نیز یکی است (اسلام)، و عربیت، برای هیچ یک از شما پدر و مادر نیست، بلکه آن هم یکی از زبانهاست و هر کس زبان عربی را بیاموزد، منسوب به عرب می شود. «معالم الحکومه، ص ۴۰۴»

حدیث ۸

امام علی - علیه السلام - فرمودند: پس بنگرید، چگونه بودند «قوم بنی اسرائیل» زمانی که جمعیتها گرد آمده، و اندیشه‌ها با هم و دلها یکسان و دستها یاور هم و شمشیرها کمک یکدیگر و بینش‌ها ژرف و تصمیمات یکی بود، آیا در اطراف زمین بزرگ و بر جهانیان حاکم نبودند؟ پس بنگرید به آخر کارشان «قوم بنی اسرائیل» آن هنگام که بین آنها تفرقه افتاد، و مهربانی و الفتها بهم خورد و سخنها و دلها مختلف و گروه گروه شدند و بجان هم افتادند و پراکنده گشتند و با هم جنگیدند، پس خداوند، لباس عزت را از تن آنها برکند و فراوانی نعمتش را از آنها گرفت و آنچه باقی مانده، سرگذشت آنان است تا مایه عبرت عبرت گیرندگان باشد. «نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲»

حدیث ۹

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : خیر المؤمنین من کان مألّفه للمؤمنین و لا خیر فیمن لا یألف و لا یؤلف. پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمودند: بهترین مؤمنان، کسی است که محور الفت مؤمنان باشد و در کسی که انس نگیرد و با دیگران مانوس نشود خیری ندارد. «بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۹۳»

حدیث ۱۰

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : ألمؤمنون إخوة تکافؤ دماؤهم و هم ید علی من سواهم. نبی اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمودند: مؤمنان با هم برادرند و خونشان برابر است و در برابر دشمن متحد و یکپارچه‌اند. «کافی، ج ۱، ص ۴۰۴»

حدیث ۱۱

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : .. فأنتم «اهل البيت» اهل الله عزوجل الذین بهم تمت النعمة و اجتمعت الفرقة و اتلفت الكلمة. پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمودند: شما اهل بیت، اهل الله هستید که به برکت شما، نعمت کامل گشته و پراکندگی بر طرف شده و اتحاد کلمه پدید آمده است. «الکافی، ج ۱، ص ۴۴۶»

حدیث ۱۲

قال الامام علی - علیه السلام - : إن هؤلاء قد تمالؤوا علی سخطه إمارتی و سأصبر ما لم أخف علی جماعتکم فإنهم إن تمموا علی فیالة هذا الرأی إنقطع نظام المسلمین. امام علی - علیه السلام - فرمودند: سینه اینان (خوارج) از دشمنی با حکومت من انباشته است و تا آن هنگام که بیم از هم پاشیدن جماعت (امت) نباشد، صبر می‌کنم، برآستی اگر اینان بر این اندیشه سست ادامه دهند، نظام مسلمانان از هم خواهد گسست. «نهج البلاغه، خطبه ۱۶۹»

حدیث ۱۳

قال الامام علی - علیه السلام - : .. و علیکم بالتواصل و التبادل و ایاکم و التدابر و التقاطع. امام علی - علیه السلام - در وصیت به حسنین - علیهما السلام - می‌فرماید: .. و بر شما باد به ارتباط و بذل و بخشش و دوری گزیدن از جدائی و پشت کردن به یکدیگر. «نهج البلاغه، نامه ۴۷»

حدیث ۱۴

قال الامام علی - علیه السلام - : .. فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ عَلَى الْجَمَاعَةِ وَآيَاكُمْ وَالْفِرْقَةَ فَإِنَّ الشَّاذَّ مِنَ النَّاسِ لِلشَّيْطَانِ، كَمَا أَنَّ الشَّاذَّ مِنَ الْغَنَمِ لِلذَّبِّ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: دست خدا (یاری خدا) بر سر جماعت است، از تفرقه پرهیزید، زیرا شخص تکرو، شکار شیطان است همانگونه که گوسفند تکرو، طعمه گرگ است. «شرح نهج البلاغه، ج ۸، ص ۱۱۲»

حدیث ۱۵

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله): أَيُّهَا النَّاسُ، عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ، وَإِيَّاكُمْ وَالْفِرْقَةَ؛ ای مردم! به جماعت (یکپارچگی) روی آرید و از پراکندگی پرهیزید. میزان الحکمه: ح ۲۵۸۹

حدیث ۱۶

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله): الْجَمَاعَةُ رَحِمَةٌ وَالْفِرْقَةُ عَذَابٌ؛ جماعت (یکپارچگی) رحمت است و پراکندگی عذاب. میزان الحکمه: ح ۲۵۹۳

حدیث ۱۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: عَلَيْكَ بِالْجَمَاعَةِ، فَإِنَّمَا يَأْخُذُ الذَّبُّ مِنَ الْغَنَمِ الْقَاصِيَةَ؛ با جماعت همراه شو؛ زیرا گرگ، گوسفند دورمانده را می خورد. مسند احمد، ج ۶، ص ۴۴۶

حدیث ۱۸

حضرت زهرا (سلام الله علیها) فرمودند: فَجَعَلَ اللَّهُ...إِطَاعَتَنَا نِظَامًا لِلْمِلَّةِ وَ إِمَامَتَنَا أَمَانًا لِلْفِرْقَةِ خِذَا إِطَاعَتِ وَ بِيْرُوِيْ اَزْ مَا اَهْلُ بَيْتِ رَا سَبَبٌ بَرَقْرَارِيْ نِظْمِ اِجْتِمَاعِيْ دَرِ اِمْتِ اِسْلَامِيْ وَ اِمَامَتِ وَ رَهْبِرِيْ مَا رَا عَامِلِ وَحِدَتِ وَ دَرَامَانِ مَانْدِنِ اَزِ تَفْرِقَةِ هَا قَرَارِ دَادِهْ اِسْتِ. بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۵۸

حدیث ۱۹

قال الامام علی (عليه السلام): - وَقَدْ سُئِلَ عَنْ تَفْسِيرِ السُّنَّةِ وَ الْبِدْعَةِ وَ الْجَمَاعَةِ وَ الْفِرْقَةِ - : السُّنَّةُ - وَ اللّٰه - سُنَّةُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ الْبِدْعَةُ مَا فَارَقَهَا وَ الْجَمَاعَةُ - وَ اللّٰه - مُجَامَعَةُ اَهْلِ الْحَقِّ وَ اِنْ قَلَّوْا وَ الْفِرْقَةُ مُجَامَعَةُ اَهْلِ الْبَاطِلِ وَ اِنْ كَثُرُوْا؛ امام علی (عليه السلام) در پاسخ به پرسش از معنای سنت، بدعت، جماعت و تفرقه فرمودند: به خدا سوگند، سنت، همان سنت محمد صلی الله علیه و آله است و بدعت آنچه خلاف آن باشد و به خدا قسم، جماعت، همدست شدن با اهل حق است هر چند اندک باشند و تفرقه، همدستی با اهل باطل است هر چند بسیار باشند. کنز العمال، ح ۱۶۴۴

حدیث ۲۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: أَيُّهَا النَّاسُ ، عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ ، وَإِيَّاكُمْ وَالْفِرْقَةَ ای مردم! به جماعت (یکپارچگی) روی آرید و از پراکندگی پرهیزید. میزان الحکمه، ح ۲۵۸۹

حدیث ۲۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: **إِيَّاكُمْ وَ التَّلَوْنَ فِي دِينِ اللَّهِ فَإِنَّ جَمَاعَةً فِيهَا تَكْرَهُونَ مِنَ الْحَقِّ خَيْرٌ مِنْ فُرْقَةٍ فِيهَا تُحِبُّونَ مِنَ الْبَاطِلِ وَإِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ لَمْ يُعْطِ أَحَدًا بِفُرْقَةٍ خَيْرًا مِمَّنْ مَضَى وَلَا مِمَّنْ بَقِيَ**؛ از چند رنگی و اختلاف در دین خدا بپرهیزید، زیرا یکپارچگی در آنچه حق است ولی شما آن را ناخوش می‌دارید، از پراکندگی در آنچه باطل است اما خوشایند شما می‌باشد، بهتر است. خدای سبحان به هیچ یک از گذشتگان و باقی ماندگان بر اثر تفرقه و جدایی خیر و خوبی عطا نکرده است. نهج البلاغه، از خطبه ۱۷۶

حدیث ۲۲

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله -: **يد الله على الجماعة فإذا اشتد الشاذ منهم اختطفه الشيطان كما يختطف الذئب الشاة الشاذة من الغنم**؛ دست خداوند بر سر جماعت است، هرگاه از آنها کسی از جماعت جدا شود، شیطان او را می‌رباید همان طور که گرگ گوسفند جدا شونده از رمه گوسفند را می‌رباید. (کنز العمال، ص ۲۰۷)

حدیث ۲۳

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله -: **ان الشيطان ذئب الانسان كذئب الغنم ياخذ الشاه القاصية و الناحية فياكم و الشعاب و عليكم بالجماعة و العامة و المسجد؛ شيطان گرگ انسان است همانند گرگ گوسفندان که همیشه می‌شاهای دور افتاده و کناره گیر را می‌گیرد. پس از دسته بندیها (گروه گرایی و خط بازی) بپرهیزید و بر شما باد به حضور در جماعت و مجالس عمومی و مسجد.** (کنز العمال، ج ۷، ص ۵۸۱، حدیث ۲۰۳۵۵)

حدیث ۲۴

قال الصادق - عليه السلام -: **من صلى معهم في الصف الاول كان كمن صلى خلف رسول الله في الصف الاول**؛ کسی که در صف اول نماز جماعت (اهل سنت) شرکت نماید، مانند آن است که در صف اول پشت سر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) نماز خوانده باشد. (وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۸۱)

حدیث ۲۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند: **يد الله على الجماعة؛ دست خدا همراه جماعت است. نهج الفصاحه**

حدیث ۲۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند: **من فارق الجماعة شبرا خلع الله ربقه الإسلام من عنقه؛ هر که یک و جب از جماعت دور شود خدا طوق مسلمانی از گردن وی بردارد. نهج الفصاحه**

حدیث ۲۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند: **الجماعة رحمة و الفرقة عذاب؛ جماعت مایه رحمت و تفرقه موجب عذاب است.**

نهج الفصاحه

حدیث ۲۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: التَّحَدُّثُ بِنِعْمِ اللَّهِ شُكْرٌ وَ تَرْكُهُ كُفْرٌ وَ مَنْ لَا يَشْكُرُ الْقَلِيلَ لَا يَشْكُرُ الْكَثِيرَ وَ مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ لَا يَشْكُرُ اللَّهَ وَ الْجَمَاعَةُ خَيْرٌ وَ الْفِرْقَةُ عَذَابٌ؛ گفتگو از نعمتهای خداوند شکر است و ترک آن کفر است و هر که نعمت کم سپاس نگذارد، سپاس نعمت بسیار را نخواهد گذاشت و هر که مردم را سپاس ندارد سپاس خدا را نخواهد داشت اجتماع مایه نیکی است و تفرقه موجب رنج و عذاب است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: استووا و لا تختلفوا فتختلف قلوبکم؛ با یکدیگر برابر شوید و مختلف مشوید تا دلهایتان مختلف نشود. نهج الفصاحه

حدیث ۳۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: شیطان گرگ انسان است همانند گرگ گوسفندان که همیشه میش های دورافتاده و کناره گیر را می گیرد. پس از دسته بندیها (گروه گرایی و خط بازی) پرهیزید و بر شما باد به حضور در جماعت و مجالس عمومی و مسجد. کنز العمال، ج ۷، ص ۵۸۱

حدیث ۳۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: أَلْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ وَ الْفِرْقَةُ عَذَابٌ؛ جماعت؛ وحدت مایه رحمت و تفرقه موجب عذاب است. نهج الفصاحه، حدیث ۱۳۲۳

حدیث ۳۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: ید الله علی الجماعه؛ دست خدا بر سر جماعت است. نهج الفصاحه، ۳۲۱۱

حدیث ۳۳

نبی اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ تَتَكَافَأُونَ دِمَاؤَهُمْ وَ هُمْ يَدُ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ؛ مؤمنان با هم برادرند و خونشان برابر است و در برابر دشمن متحد و یک پارچه اند. کافی، جلد ۱، ص ۴۰۴

حدیث ۳۴

حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) فرمودند: .. وَ طَاعَتُنَا نِظَامًا لِلْمَلَأَةِ وَ إِمَامَتُنَا لِمَا لِلْفِرْقَةِ وَ الْجِهَادُ عِزُّ الْإِسْلَامِ. پیروی از ما اهل بیت نظام امت، و رهبری ما عامل وحدت، و جهاد مایه عزت و سربلندی اسلام است. کشف الغمّه، جلد ۲، ص ۱۰۹

حدیث ۳۵

قال الامام الصادق (علیه السلام): صدقه یجبها الله اصلاح بین الناس إذا تفاسدوا و تقارب بینهم إذا تباعدوا. امام صادق (علیه السلام) فرمودند: ایجاد وحدت هنگام پیدایش اختلاف، و تباهی امت و نزدیک کردن آنها در هنگام جدائی، صدقه ایست که خداوند آن را دوست دارد. الکافی، جلد ۲، ص ۲۰۹

حدیث ۳۶

قال النبی (صلی الله علیه و آله و سلم): إسمعوا و أطيعوا لمن و لاه الله الأمر، فإنه نظام الإسلام. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: از حاکمان الهی اطاعت کنید و گوش بفرمان باشید زیرا اطاعت از رهبری مایه وحدت امت اسلام است. امالی مفید، جلد ۱ ص ۱۴ مجلس ۲ حدیث ۲

حدیث ۳۷

قال الامام السجاد - علیه السلام - : .. یا زهری، اما علیک أن تجعل المسلمین منک بمنزلۀ اهل بیتک، فتجعل کبیرهم بمنزلۀ والدک، و تجعل صغیرهم بمنزلۀ ولدک، و تجعل تربک منهم بمنزلۀ أخیک. امام سجاد - علیه السلام - به زهری فرمودند: ای زهری، برتوست که مسلمانان را مانند اهل خانه خود بدانی، بزرگ آنان را بمنزله پدر خود و کوچکشان را بمنزله فرزند و همسال خود را بمنزله برادرت قرار دهی. «بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۲۳۰»

تفرقه

حدیث ۱

قال الامام الصادق - علیه السلام - : من فارق جماعة المسلمین و نکث صفقه الامام جاء إلى الله أجذم. امام صادق - علیه السلام - فرمودند: هر کس از جماعت مسلمین جدا شود و عهد و پیمان خود را با امام مسلمین بشکند، دست بریده محشور خواهد شد. «الکافی، ج ۱، ص ۴۰۵»

حدیث ۲

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : ألا إن فی التباض الحالقة لا أعنی حالقة الشعر و لكن حالقة الدین. پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمودند: آگاه باشید که در دشمنی ها، ستردن و تراشیدن نهفته است، اما نه تراشیدن مو، بلکه ستردن دین. «الکافی، ج ۲، ص ۳۴۶»

حدیث ۳

امام علی - علیه السلام - فرمودند: پس بنگرید، چگونه بودند «قوم بنی اسرائیل» زمانی که جمعیتها گرد آمده، و اندیشه‌ها با هم و دلها یکسان و دستها یاور هم و شمشیرها کمک یکدیگر و بینش‌ها ژرف و تصمیمات یکی بود، آیا در اطراف زمین بزرگ و بر جهانیان حاکم نبودند؟ پس بنگرید به آخر کارشان «قوم بنی اسرائیل» آن هنگام که بین آنها تفرقه افتاد، و مهربانی و الفتها بهم خورد و سخنها و دلها مختلف و گروه گروه شدند و بجان هم افتادند و پراکنده گشتند و با هم جنگیدند، پس خداوند، لباس عزت را از تن آنها برکند و فراوانی نعمتش را از آنها گرفت و آنچه باقی مانده، سرگذشت آنان است تا مایه عبرت عبرت گیرندگان

باشد. «نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲»

حدیث ۴

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : من فارق الجماعة شبرا خلع الله ربقه الإسلام من عنقه. پیامبر اکرم - صلى الله عليه و آله - فرمودند: هر کس یک وجب از (آرمانها و عقاید) جامعه «مسلمین» دور شود خداوند رشته مسلمانی را از گردن او باز کند. «الکافی، ج ۱، ص ۴۰۴»

حدیث ۵

قال الامام علی - عليه السلام - : لو سکت الجاهل ما اختلف الناس. امام علی - عليه السلام - فرمودند: اگر جاهل سکوت می کرد، مردم اختلاف نمی کردند (سبب بسیاری از اختلافات، سخنها ناآگاهانه است). «بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۱»

حدیث ۶

قال الامام علی - عليه السلام - : «فی ذم أهل الرأی... و إلههم واحد و نبیهم واحد و کتابهم واحد أفأمرهم الله سبحانه بالاختلاف فأطاعوه أم نهامهم عنه فعصوه؟ امام علی - عليه السلام - (در مذمت اهل رأی) فرمودند: ... خدای آنها یکی و پیامبرشان یکی و کتابشان یکی است. آیا خدا آنها را به اختلاف و دو دستگی فرمان داده که او (خدا) را اطاعت می کنند؟ یا (خدا) آنها را از اختلاف نهی کرده که فرمانش را سرپیچی می کنند؟ «نهج البلاغه، خطبه ۱۸»

حدیث ۷

پیامبر خدا (صلى الله عليه و آله): أَيُّهَا النَّاسُ، عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ، وَإِيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ؛ ای مردم! به جماعت (یکپارچگی) روی آرید و از پراکندگی بپرهیزید. میزان الحکمة: ح ۲۵۸۹

حدیث ۸

پیامبر خدا (صلى الله عليه و آله): الْجَمَاعَةُ رَحِمَةٌ وَالْفُرْقَةُ عَذَابٌ؛ جماعت (یکپارچگی) رحمت است و پراکندگی عذاب. میزان الحکمة: ح ۲۵۹۳

حدیث ۹

قال الامام علی (عليه السلام): - وَقَدْ سُئِلَ عَنْ تَفْسِيرِ السُّنَّةِ وَ الْبِدْعَةِ وَ الْجَمَاعَةِ وَ الْفُرْقَةِ - : السُّنَّةُ - وَ اللّٰهُ - سُنَّةُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ الْبِدْعَةُ مَا فَارَقَهَا وَ الْجَمَاعَةُ - وَ اللّٰهُ - مُجَامَعَةُ أَهْلِ الْحَقِّ وَ أَنْ قَلُّوا وَ الْفُرْقَةُ مُجَامَعَةُ أَهْلِ الْبَاطِلِ وَ أَنْ كَثُرُوا؛ امام علی (عليه السلام) در پاسخ به پرسش از معنای سنت، بدعت، جماعت و تفرقه فرمودند: به خدا سوگند، سنت، همان سنت محمد صلی الله علیه و آله است و بدعت آنچه خلاف آن باشد و به خدا قسم، جماعت، همدست شدن با اهل حق است هر چند اندک باشند و تفرقه، همدستی با اهل باطل است هر چند بسیار باشند. کنز العمال، ح ۱۶۴۴

حدیث ۱۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: **إِيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ فَإِنَّ الشَّاذَّ عَنِ أَهْلِ الْحَقِّ لِلشَّيْطَانِ كَمَا أَنَّ الشَّاذَّ مِنَ الْغَنَمِ لِلذِّئْبِ** ؛ از جدایی پرهیزید ؛ زیرا تنهای جدا مانده از اهل حق ، بهره شیطان است ، چنان که گوسفند جدا شده از گله، بهره گرگ است . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۲۷۴۷

حدیث ۱۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: **إِلْزَمُوا الْجَمَاعَةَ وَاجْتَنِبُوا الْفُرْقَةَ** ؛ همراه جماعت باشید و از تفرقه پرهیزید. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۲۴۸۸

حدیث ۱۲

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : ان الشيطان ذئب الانسان كذئب الغنم ياخذ الشاه القاصية و الناحية فاياكم و الشعاب و عليكم بالجماعة و العامة و المسجد؛ شیطان گرگ انسان است همانند گرگ گوسفندان که همیشه میشهای دور افتاده و کناره گیر را می گیرد. پس از دسته بندیها (گروه گرایی و خط بازی) پرهیزید و بر شما باد به حضور در جماعت و مجالس عمومی و مسجد. (کنز العمال، ج ۷، ص ۵۸۱، حدیث ۲۰۳۵۵)

حدیث ۱۳

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : من فارق جماعة المسلمين فقد خلع ربقه الاسلام من عنقه قيل : يا رسول الله و ما جماعة المسلمين ؟ قال : جماعة اهل الحق و ان قلوا؛ کسی که از جمعیت مسلمان جدا شود، رشته اسلام را از گردنش باز نموده . از حضرت سؤال شد: منظور کدام جمعیت است؟ آن حضرت فرمود: مردم و اهل حق ، هر چند کم باشند. (امالی شیخ صدوق ، ص ۲۷۲)

حدیث ۱۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: الجماعة رحمة و الفرقة عذاب؛ جماعت مایه رحمت و تفرقه موجب عذاب است. نهج الفصاحه

حدیث ۱۵

التَّحَدَّثْ بِنِعْمِ اللَّهِ شُكْرًا وَ تَرَكَهُ كُفْرًا وَ مَنْ لَا يَشْكُرُ الْقَلِيلَ لَا يَشْكُرُ الْكَثِيرَ وَ مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ لَا يَشْكُرُ اللَّهَ وَ الْجَمَاعَةُ خَيْرٌ وَ الْفُرْقَةُ عَذَابٌ؛ گفتگو از نعمتهای خداوند شکر است و ترک آن کفر است و هر که نعمت کم سپاس نگذارد، سپاس نعمت بسیار را نخواهد گذاشت و هر که مردم را سپاس ندارد سپاس خدا را نخواهد داشت اجتماع مایه نیکی است و تفرقه موجب رنج و عذاب است. نهج الفصاحه

حدیث ۱۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند : کسی که از جمعیت مسلمان جدا شود، رشته اسلام را از گردنش باز نموده . از حضرت سؤال شد: منظور کدام جمعیت است ؟ آن حضرت فرمودند: مردم اهل حق ، هر چند کم باشند. (امالی شیخ صدوق ، ص ۲۷۲)

حدیث ۱۷

امام علی (علیه السلام) فرمودند: اَلْخِلافُ يَهْدِمُ الرَّأْيَ؛ اختلاف، بنیاد اندیشه درست را درهم می ریزد. نهج البلاغه حکمت ۲۱۵

حدیث ۱۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: ما اختلف أمة بعد نبیها الا ظهر أهل باطلها علی أهل حقها؛ هیچ امتی پس از پیامبرشان، اختلاف نکردند مگر آنکه گروه باطل بر حق گرایان چیره شدند. کنز العمال، حدیث ۹۲۹

حدیث ۱۹

امام علی (علیه السلام) فرمودند: .. فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ عَلَى الْجَمَاعَةِ وَ أَيْكُمْ وَ الْفِرْقَةُ فَإِنَّ الشَّاذَّ مِنَ النَّاسِ لِلشَّيْطَانِ، كَمَا أَنَّ الشَّاذَّ مِنَ الْغَنَمِ لِلذَّبِّ؛ دست خدا بر سر جماعت است، از تفرقه بپرهیزید، زیرا شخص تکرو، شکار شیطان است همان گونه که گوسفند تک رو، طعمه گرگ است. شرح نهج البلاغه، جلد ۸، ص ۱۱۲

حدیث ۲۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: من فارق الجماعة مات ميتة جاهلية؛ هر کس از گروه مسلمانان جدا شود بر مرگ جاهلیت بمیرد. نهج الفصاحه، ۲۸۵۵

حدیث ۲۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: لا تختلفوا، فإن من كان قبلکم اختلفوا فهلكوا. اختلاف نکنید، آنان که قبل از شما بودند اختلاف کردند و هلاک شدند. کنز العمال، حدیث ۸۹۴

حدیث ۲۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: أَلْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ وَ الْفِرْقَةُ عَذَابٌ؛ جماعت؛ وحدت مایه رحمت و تفرقه موجب عذاب است. نهج الفصاحه، حدیث ۱۳۲۳

حدیث ۲۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: إِنَّ الْإِخْتِلَافَ وَ التَّنَازُعَ وَ التَّشْبِطَ مِنْ أَمْرِ الْعَجْزِ وَ الضَّعْفِ وَ هُوَ مِمَّا لَا يُجِبُّهُ اللَّهُ وَ لَا يُعْطَى عَلَيْهِ النَّصِيرَ وَ الظَّفَرَ؛ اختلاف و کشمکش و پشت هم اندازی، از ناتوانی و سستی است و خداوند نه آن را دوست دارد و نه با آن یاری و پیروزی می دهد. بحار الأنوار، ج ۲۰، ص ۱۲۶، ح ۵۰.

حدیث ۲۴

امام علی علیه السلام می فرمایند: - وَقَدْ سُرِّئَ لِي عَنِ تَفْسِيرِ السُّنَّةِ وَ الْبِدْعَةِ وَ الْجَمَاعَةِ وَ الْفِرْقَةِ -: السُّنَّةُ - وَ اللَّهُ - سُرِّئَتْهُ مُحَمَّدٌ

صلی الله علیه و آله و البِدْعَةُ مَا فَارَقَهَا وَ الْجَمَاعَةُ - وَ اللّٰهُ - مُجَامَعَةُ اَهْلِ الْحَقِّ وَ اِنْ قَلَّوْا وَ الْفُرْقَةُ مُجَامَعَةُ اَهْلِ الْبَاطِلِ وَ اِنْ كَثُرُوْا؛ در پاسخ به پرسش از معنای سنّت، بدعت، جماعت و تفرقه فرمودند: به خدا سوگند، سنّت، همان سنّت محمد صلی الله علیه و آله است و بدعت آنچه خلاف آن باشد و به خدا قسم، جماعت، همدست شدن با اهل حق است هر چند اندک باشند و تفرقه، همدستی با اهل باطل است هر چند بسیار باشند. (کنز العمال، ح ۱۶۴۴).

حدیث ۲۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: اَلْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ وَ الْفُرْقَةُ عَذَابٌ؛ وحدت مایه رحمت، و تفرقه موجب عذاب است. کنز العمال، ح ۲۰۲۴۲

حدیث ۲۶

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: لَا تَخْتَلِفُوا، فَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ اِخْتَلَفُوا فَهَلَكُوا؛ باهم اختلاف نکنید، که پیشینیان شما دچار اختلاف شدند و نابود گشتند. (کنز العمال، ح ۸۹۴)

حدیث ۲۷

حضرت فاطمه (سلام الله علیها) فرمودند: فَجَعَلَ اللهُ إِطَاعَتَنَا نِظَامًا لِلْمَلِئَةِ وَ إِمَامَتَنَا أَمَانًا لِلْفُرْقَةِ؛ خدا اطاعت از ما را رشت؟ سامان ملت، و امامت ما را مای؟ ایمنی از تفرقه قرار داده است. (احتجاج، ج ۱، ص ۱۳۴)

حدیث ۲۸

قال الإمام علی - علیه السلام - : أن الشيطان يسئني لكم طُرُقَه ، ويريد أن يحل دينكم عقده عقده، ويعطيكم بالجماعة الفرقة. امام علی - علیه السلام - فرمودند: همانا شیطان راههای خود را برای شما هموار می کند و می خواهد گره های دین شما را یکی پس از دیگری سست گرداند و به جای اتحاد، تفرقه به شما دهد. «نهج البلاغه، خطبه ۱۲۱»

عدالت و حفظ بیت المال

حدیث ۱

قال الامام الرضا - علیه السلام - : ... و البراءة من الذين ظلموا آل محمد عليهم السلام ... و البراءة من الناكثين و القاسطين و المارقين ... و البراءة من أهل الاستثثار ... امام رضا - علیه السلام - فرمودند: ... بیزاری از کسانی که به آل محمد علیهم السلام، ظلم روا داشتند ... و براءت از پیمان شکنان و منحرفان و مرتدان ... و براءت از ویژه سازان اموال عمومی مسلمانان بر خود، ... از شرایط اسلام راستین است. «عیون أخبار الرضا - علیه السلام -، ج ۲، ص ۱۲۶»

حدیث ۲

قال الامام الكاظم - علیه السلام - : ان الله لم يترك شيئا من صنوف الاموال الا و قد قسمه و أعطى كل ذي حق حقه الخاصة و العامة و الفقراء و المساكين و كل صنف من صنوف الناس ... امام كاظم - علیه السلام - فرمودند: همانا خدا، تمامی مال ها را تقسیم

کرده و حق هر مستحق را از خاصه و عامه و فقیر و مسکین و اصناف دیگر مردم را، به آنها داده است. سپس فرمودند: اگر در میان مردم عدالت حکمفرما باشد، همه بی نیاز شوند و باز فرمودند: عدالت، از غسل شیرین تر است و عدالت را پیشه نکند، جز کسی که عدالت را خوب بداند. «الکافی، ج ۲، ص ۴۹۵»

حدیث ۳

قال الامام الحسين - عليه السلام - : ان الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر، دعاء الى الاسلام مع رد المظالم ومخالفة الظالم وقسمه الفیء والغنائم وأخذ الصدقات من مواضعها ووضعها فی حقها. امام حسین - عليه السلام - فرمودند: امر به معروف و نهی از منکر، آن است که: کافران را به اسلام دعوت کنی، حقوق ستمدیدگان را باز ستانی، با ستمگر به مخالفت برخیزی، غنیمت‌ها و بیت المال را عادلانه بین اهل اش قسمت کنی، صدقات (زکات) را از آنجا که باید، بگیری و در آنجا که باید، مصرف کنی. «تحف العقول، ص ۲۷۰»

حدیث ۴

قال الامام الصادق - عليه السلام - : أهل الاسلام، هم أبناء الاسلام اسوی بینهم فی العطاء وفضائلهم بینهم و بین الله. أجعلهم کبني رجل واحد، لا یفضل أحد منهم لفضله وصلاحه فی الميراث علی آخر ضعيف منقوص ... (حفص بن غياث می گوید: شنیدم که از امام صادق - عليه السلام - درباره تقسیم بیت المال پرسیدند)، امام صادق - عليه السلام - فرمودند: اهل اسلام، فرزندان آن محسوب می شوند، در امکانات بیت المال، من برابری می دانم. امتیازات معنوی آنان بین آنها و خدا محاسبه می شود. (لذا) همانند فرزندان یک نفر که فضیلت و صلاحیت، سبب فزونی ارث بردن یکی بر دیگری که ضعیف و ناقص است نمی شود، (مسلمانان نیز، این چنین هستند). حضرت در ادامه فرمودند: پیامبر - صلی الله علیه و آله - در آغاز اسلام، چنین رفتار می کرد ولی دیگران (غیر ما اهل بیت) گفتند: ما، برخی را بر اساس سابقه بیشتر در اسلام، از نظر عطای بیت المال امتیاز می بخشیم. «وسائل الشیعه، ج ۱۱، ص ۸۱»

حدیث ۵

كتب أمير المؤمنين - عليه السلام - : ... و لئن كان ما بلغني عنك حقا، لجمال أهلک و شسع نعلک خیر منك ... أمير المؤمنين - عليه السلام - (بعد از خیانت «منذر بن جارود» در ولایت فارس، به وی) نوشتند: ... اگر آنچه که از خیانت تو، به من رسیده است، درست باشد، شتر اهل ات و بند کفش ات، با ارزش تر از تو است. «نهج البلاغه، نامه ۷۱»

حدیث ۶

قال الامام علی - عليه السلام - : يا شريح! لا تكون ابتعت هذه الدار من غير مالک، أو نقدت الثمن من غير حلالک، فأذن أنت قد خسرت دار الدنيا و دار الآخرة. (شريح بن حارث، به فرمان امام علی - عليه السلام - به منصب قضا نشسته بود. روزی به حضرت علی - عليه السلام - خبر رسید که وی، سرایی به هشتاد دینار خریداری کرده است.) امام علی - عليه السلام - (وی را فرا خواند و) فرمودند: ای شريح! مبادا که این خانه را با مال غیر خریده باشی و بهای آن را جز از مال حلال خود پرداخته باشی و گرنه هم در این سرا و هم در آن سرا، زیان کرده ای. «نهج البلاغه، نامه ۳»

حدیث ۷

قال الامام علی - علیه السلام - : أتأمرونی أن أطلب النصر بالجور فی من ولیت علیه؟! و الله! لا أطور به ما سمر سمیر، و ما أم نجم فی السماء نجما. لو كان المال لی، لسویت بینهم فكیف و انما المال مال الله؟ (وقتی به حضرت علی - علیه السلام - خرده گرفتند که چرا به کسانی که در اسلام، سابقه بیشتر دارند و در جنگ ها شرکت جسته اند و به آنان که دارای حسب و نسب عالی هستند، بیش از دیگران، از بیت المال، بخشش نمی فرمایند)، امام علی - علیه السلام - فرمودند: آیا به من می گوئید تا از راه ستم کردن به کسی که مرا به او ولایت داده اند، پیروزی به دست آورم؟ نه، به خدا سوگند! تا دهر باقی است و اختران در پی یکدیگر بچرخند، به چنین کاری نزدیک نگردم. اگر مال از من بود، همانا میان مردمان به مساوات پخش می کردم، چه رسد به این که مال، مال خدا است. «نهج البلاغه، خطبه ۱۲۶»

حدیث ۸

قال الامام علی - علیه السلام - : ان هذا المال لیس لی و لا لک و انما هو فیء للمسلمین و جلب آسیافهم. فان شرکتهم فی حربهم، کان لک مثل حظهم و الا- فجنأه أیدیهم، لا تكون لغير أفواههم. (عبد الله بن زمعه که شیعه مولا علی - علیه السلام - بود هنگام خلافت ایشان، به خدمتشان رفت و مالی از ایشان درخواست کرد.) امام علی - علیه السلام - (در پاسخ) فرمودند: همانا این مال، نه از آن من است و نه از آن تو، بلکه آن، غنیمت مسلمانان است. این مالی است که به ضرب شمشیر آنان، فراهم گردیده است. پس اگر در نبرد آنان شرکت داشته ای، سهمی به اندازه سهم آنان داری، اگر نه، میوه چیده شده به دست آنان، لقمه ای برای دهان های دیگران نیست. «نهج البلاغه، خطبه ۲۳۲»

حدیث ۹

قال الامام علی - علیه السلام - : ... و لکننی آسیی أن یلی أمر هذه الأمة سفهاؤها و فجارها فیتخذوا مال الله دولا و عباده خولا و الصالحین حربا و الفاسقین حربا. امام علی - علیه السلام - (در طی نامه ای به اهل مصر) فرمودند: ولی از این اندوهناکم که سرپرستی حکومت این امت به دست بی خردان و نابکاران افتد، بیت المال را به انحصار در آورند، آزادی بندگان خدا را سلب کنند و آنها را بنده خویش سازند، با صالحان نبرد کنند و فاسقان را هم دستان خود قرار دهند. «نهج البلاغه، نامه ۶۲»

حدیث ۱۰

کتب امیر المؤمنین - علیه السلام - : بسم الله الرحمن الرحیم من عبد الله علی امیر المؤمنین الی عبد الله بن عباس اما بعد، فانظر ما اجتمع عندک من غلات المسلمین و فیئهم فاقسمه علی من قبلک حتی تغنیهم ... امام علی - علیه السلام - (در نامه ای به عبد الله بن عباس) نوشتند: به نام خداوند بخشنده مهربان، از بنده خدا علی امیر مؤمنان به عبد الله بن عباس، اما بعد، بنگر آنچه را نزد تو جمع شده از غلات مسلمانان و درآمدها و غنایم متعلق به ایشان. پس آنها را بین افرادی که نزد تو هستند (و احتیاج دارند) تقسیم کن تا ایشان را بی نیاز سازی و باقی مانده آن را نزد ما بفرست تا بین کسانی که نزد ما هستند، تقسیم کنیم. و السلام. «بحار الأنوار، ج ۳۲، ص ۴۰۱»

حدیث ۱۱

قال الامام علی - علیه السلام - : الله الله فی الطبقة السفلی ... و اجعل لهم قسما من بیت مالک. امام علی - علیه السلام - فرمودند: خدا را، خدا را، در نظر بگیر درباره گروه فرودستان ... و آنان را از بیت المالی که در اختیار تو است، نصیبی بخش. «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۱۲

کتب الامام علی - علیه السلام - : و انی أقسم بالله قسما صادقا، لئن بلغنی أنك خنت من فیء المسلمین شیئا صغیرا أو کبیرا، لأشدن علیک شدة تدعک قلیل الوفیر، ثقیل الظهر، ضئیل الامر. و السلام. (عبد الله بن عباس، از طرف امیر مؤمنان - علیه السلام - در بصره و نواحی اهواز و کرمان و ... سمت کارگزاری داشت. او، زیاد بن ابیه را که چندان هم خوشنام نبود، عامل بصره کرد). امام اعمال او را زیر نظر داشتند و این نامه را برای او نوشتند: به خدای سوگند، سوگندی راست! که اگر آگاه گردم که در مال مسلمانان، کم یا زیاد، خیانت ورزیده‌ای، چنان بر تو سخت گیرم که اندک مال و گران پشت از فاقه و خوار مایه گردی. و السلام. «نهج البلاغه، نامه ۲۰»

حدیث ۱۳

قال امیر المؤمنین - علیه السلام - : ... و من استهان بالأمانة، و رتع فی الخیانة و لم ینزه نفسه و دینه عنها، فقد أحل بنفسه الذل و الخزی فی الدنیا و هو فی الآخرة أذل و أخزی و ان أعظم الخیانة، خیانة الامة امام علی - علیه السلام - (در نامه ای به یکی از کارگزاران خود که برای جمع آوری زکات فرستاده بود)، فرمودند: ... آن کس که امانت داری را خوار انگارد و در اموال مردم، به خیانت چرا کند و نفس و آیین خویش را از خیانت کاری، پاکیزه نگرداند، همانا در این سرا، خواری و ذلت بر خود روا داشته است و در آخرت، خوارتر و ذلیل تر از این سرا باشد و همانا بزرگ ترین خیانت، خیانت به ملت است و زشت ترین دغل کاری، دغل کاری با پیشوایان. «نهج البلاغه، نامه ۲۶»

حدیث ۱۴

قال الامام علی - علیه السلام - : ... ثم أسبغ علیهم الأرزاق، فان ذلک قوة لهم علی استصلاح أنفسهم و غنی لهم عن تناول ما تحت أیدیهم و حجة علیهم ان خالفوا أمرک أو ثلموا أمانتک امام علی - علیه السلام - (پس از دستوراتی که در مورد گزینش کارگزاران حکومتی به مالک اشتر صادر کرد) فرمودند: (وقتی آنان را این چنین برگزیدی) باید که روزی شان را فراخ گردانی، که این کار، آنان را به اصلاح خویشان بسی نیرومند گرداند و از خوردن اموالی که در اختیار دارند بی نیاز سازد که هرگاه از فرمان تو سرپیچی کنند یا در امانت خیانت ورزند با آنان اتمام حجت شده باشد. «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۱۵

(امام علی - علیه السلام - سپاهی را به شام فرستاده بودند و در صدد بود که سپاهی دیگر در پی آنها بفرستند. امام مردم را به جهاد بر می انگیزتند و مردم، مدتی طولانی خاموش بودند). امام علی - علیه السلام - فرمودند: شما را چه می شود؟ به راه رشد توفیق نمی یابید؟ به راه میانه رهبری نشوید! آیا در زمانی چنین، سزاوار است که من از شهر بیرون بروم؟ همانا در چنین هنگام باید مردی از دلیران و نیرومندان شما که من بپسندم، بیرون رود و سزاوار نیست که من لشکریان و شهر را و بیت المال و جمع آوری خراج زمین و داوری بین مسلمانان را واگذارم و رسیدگی به درخواست های مطالبین را رها کنم و با دسته ای در پی دیگر بیرون

روم. «نهج البلاغه، خطبه ۱۱۹»

حدیث ۱۶

. کتب الامام علی - علیه السلام - (إلی بعض عماله): أما بعد. فقد بلغنی عنک أمر، ان کنت فعلته فقد اسخطت ربک و عصیت امامک، و اخزیت امانتک. بلغنی أنك جردت الارض فأخذت ما تحت قدمیک، و اکت ما تحت یدیک ... امام علی - علیه السلام - (به یکی از کارگزاران اش) نوشتند: اما بعد، درباره تو به من خبری رسیده است، اگر چنین کرده باشی، همانا که خدای خویش را به خشم آورده و از فرمان پیشوای خود سرباز زده و در امانت، کار به رسوایی کشانده ای، مرا گفته اند که (به ستم)، زمین را از بار و بر، تهی ساخته ای و چیزهای زیر پای مردمان (باغ و بستانشان) را گرفته ای و اموالشان را خورده ای. اینک، حساب خود را نزد من بفرست و بدان که حساب خواهی خدا از حساب رسی آدمیان، عظیم تر است. و السلام. «نهج البلاغه، نامه ۴۰»

حدیث ۱۷

کتب أمير المؤمنين - علیه السلام - الی عماله: أدقوا أقلامکم و قاربوا بین سطورکم و أحذفوا عنی فضولکم و اقصدوا قصد المعانی، و ایاکم و الاکثار فان أموال المسلمین لا تحتل الاضرار. امام علی - علیه السلام - برای کارگزاران اش نوشتند: قلم های خود را نازک کنید و سطرها را نزدیک به هم بگیرید و زیادتی کلمات را حذف کنید و مقاصد و منظورها را در نظر بگیرید! بر حذر می دارم شما را از پر نویسی، زیرا اموال مسلمانان نمی تواند این گونه خسارت ها را تحمل کند. «بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۴۹»

حدیث ۱۸

قال الامام علی - علیه السلام - : لیس المسلم بالخائن إذا ائتمن، و لا بالمخلف و إذا وعد، و لا بالکذوب اذا نطق. نحن اهل بیت الرحمة، و قولنا الحق، و فعلنا القسط و منا خاتم النبیین ... امام علی - علیه السلام - فرمودند: مسلمان در امانت خیانت نورزد و در وعده، تخلف نکند و در سخن، دروغ نگوید. ما خاندان رحمت ایم، گفتار ما، حق و کردار ما، عدل است. خاتم پیامبران از ماست و پیشوایان اسلام و امینان کتاب خدا، در میان مایلند. شما را به سوی خدا و پیامبرش و جهاد با دشمن اش و سختگیری و پایداری در امرش و طلب خرسندی اش، و بر پایداری در نماز و پرداخت زکات و (به جا آوردن) حج خانه خدا و روزه ماه رمضان و پرداخت کامل فیء (غنایمی که بدون جنگ و درگیری از کفار به دست مسلمانان می افتد) به اهل اش دعوت می کنیم ... «امالی مفید، ص ۲۵۹»

حدیث ۱۹

قال أمير المؤمنين - علیه السلام - : أتأمرونی أن أطلب النصر بالجور؟ لا، و الله لا أفعل ما طلعت شمس و (ما) لاح فی السماء نجم. (و الله) لو كانت أموالهم لی لواسیت بینهم، فکیف و انما هی أموالهم! امیر المؤمنین - علیه السلام - فرمودند: آیا مرا می گویند که پیروزی را از راه ستم بجویم؟! نه، به خدا سوگند تا خورشید می تابد و ستاره ای در آسمان می درخشد، دست به چنین کاری نمی زنم. به خدا سوگند اگر این اموال از خودم بود، هر آینه مساوات را در میان آنان مراعات می کردم، چه رسد به این که مال خودشان است (بیت المال). «امالی مفید، ص ۱۹۳»

حدیث ۲۰

قال الامام علی - علیه السلام - : فانما غرک من نفسک و جرأک علی آخرک املاء الله لک، اذ ما زلت قدیما تأکل رزقه و تلحد فی آیاته و تستمتع بخلافک و تذهب بحسناتک. امام علی - علیه السلام - (در نامه ای به اشعث والی آذربایجان) فرمودند: تنها چیزی که تو را از جانب نفست مغرور ساخته و بر دیگران جرأت یافتی، مهلت خدا به تو است، زیرا، تو از قدیم روزی خدا را می خوری، اما نسبت به آیات و نشانه های او انکار و الحاد می ورزی و از نصیب و بهره خود استفاده می کنی و تا به امروزت نیکی های خود را از بین برده ای. هرگاه فرستاده من، این نامه مرا به تو داد، به سوی ما بیا و آنچه از اموال مسلمانان نزد تو می باشد، همراه خود بیاور! ان شاء الله. «نهج السعاده، ج ۴، ص ۸۷»

حدیث ۲۱

قال الامام علی - علیه السلام - : ایاک و الاستثار بما الناس فیہ أسوء ... امام علی - علیه السلام - (خطاب به مالک اشتر) فرمودند: پرهیز از انحصار طلبی در چیزهایی که همه مردم در آنها برابرند. «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۲۲

قال الامام علی - علیه السلام - : فلا یکن حظک فی ولایتک ما لا تستفیده و لا غیظا تشتفیة و لکن إماتة باطل و احیاء حق. امام علی - علیه السلام - (طی نامه ای به ابن عباس) فرمودند: بهره تو از حکومت نباید مالی باشد که از آن استفاده کنی و نه غیظ و خشمی که با امر و نهی شفا یابد. بلکه باید هدف تو نابودی باطل و زنده داشتن حق باشد. «بحار الأنوار، ج ۴۰، ص ۳۲۸»

حدیث ۲۳

قال الامام علی - علیه السلام - : لیس لک أن تفتت فی رعیة و لا تخاطر إلا بوثیقة و فی یدیک مال من مال الله عز و جل و أنت من خزانه حتی تسلمه إلی. امام علی - علیه السلام - (به یکی از کارگزاران خود) فرمودند: حق نداری به دلخواه خویش به مردم چیزی بگویی و بدون دستور به کارهای دشوار اقدام ورزی! در دست تو، مالی از اموال خداوند عز و جل است و تو یکی از خزانه داران اویی تا آن را به دست من بسپاری. «نهج البلاغه، نامه ۶»

حدیث ۲۴

قال الإمام علی - علیه السلام - : یا صفراء و یا بیضاء غری غیری، المال یعسوب الظلمة و انا یعسوب المؤمنین. امام علی - علیه السلام - (پس از فتح بصره، گروهی از قاریان و خزانه داران را فرا خواند و دستور داد درهای بیت المال را گشودند. امام با دیدن آن اموال) فرمودند: ای زردها و ای سپیدها (طلاها و نقره ها) غیر مرا بفریبید، مال پیشوای ستمگران است و من پیشوای مؤمنان. «الجمل، ص ۱۵۴»

حدیث ۲۵

قال الإمام علی - علیه السلام - : جود الولاية بفيء المسلمين جور و ختر. حضرت علی - علیه السلام - فرمودند: بخشش (نا به جای) حکمرانان از اموال عمومی مسلمانان، ستم و خیانت است. «میزان الحکمه، ج ۱۰، ص ۷۴۵»

حدیث ۲۶

قال الامام علی - علیه السلام - : و الله لو وجدته قد تزوج به النساء و ملک به الاماء لرددته، فان فی العدل سعة و من ضاق علیه العدل، فالجور علیه أضحی. امام علی - علیه السلام - فرمودند: به خدا سوگند! اگر بینم آنچه را (عثمان بیهوده از بیت المال، به این و آن) داده، حتی اگر مهر زنان یا بهای کنیزان شده باشد، آن را باز می گردانم، زیرا، عدالت، گشایش می آورد و آن کس که عدالت بر او گران آید، ظلم و ستم بر او گران تر خواهد بود. «نهج البلاغه، خطبه ۱۵»

حدیث ۲۷

قال النبی - صلی الله علیه و آله - : ما من غریم ذهب الی و ال من ولاء المسلمین و استبان للوالی عسرتة، الا برء هذا المعسر من دینه و صار دینه علی والی المسلمین فی ما بین یدیه من أموال المسلمین. پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمودند: هر بدهکاری که نزد حاکمی از حاکمان مسلمانان برود و فقر و ناچاری وی، برای والی روشن شود، بدهکاری او، بر عهده حاکم مسلمانان نهاده می شود و او از اموال عمومی، قرض آن شخص را پرداخت می کند. «مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۴۹۱»

حدیث ۲۸

عن النبی - صلی الله علیه و آله - : خمسة لعنتهم و کل نبی مجاب الزائد فی کتاب الله و التارک لستی و المكذب بقدر الله و المستحل من عترتی ما حرم الله و المستأثر بالفیء المستحل له. رسول اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمودند: پنج کس اند که من و هر پیامبر مستجاب الدعوه ای، آنان را لعنت کرده است: آن کس که در کتاب خدا، آیه ای را زیاد گرداند و کسی که سنت و روش مرا رها کند و کسی که قضا و قدر خدا را تکذیب کند و کسی که حرمت عترت مرا که خدا واجب فرموده نگه ندارد، و کسی که اموال عمومی را به خود منحصر سازد و (تصرف در) آن را (به نفع خود) حلال شمارد. «الکافی، ج ۲، ص ۲۹۳»

حدیث ۲۹

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ، وَالْعَدْلُ، وَالْخِصْبُ. سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت و عدالت و رفاه. تحف العقول: ۳۲۰

حدیث ۳۰

مَنْ صَاحَبَ النَّاسَ بِالَّذِي يُحِبُّ أَنْ يُصَاحِبُوهُ كَانَ عَدْلًا. هر که با مردم چنان رفتار کند که دوست دارد آنان با او رفتار کنند، عادل است. کنز الفوائد: ۲ / ۱۶۲ منتخب میزان الحکمه: ۳۶۰

حدیث ۳۱

الامام علی علیه السلام لَمَّا سُئِلَ عَنِ أَفْضَلِيَّةِ الْعَدْلِ أَوْ الْجُودِ: الْعَدْلُ يَضَعُ الْأُمُورَ مَوَاضِعَهَا، وَالْجُودُ يُخْرِجُهَا مِنْ جِهَتِهَا، وَالْعَدْلُ سَائِسٌ عَامٌّ، وَالْجُودُ عَارِضٌ خَاصٌّ، فَالْعَدْلُ أَشْرَفُهُمَا وَأَفْضَلُهُمَا. امام علی علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که: عدالت برتر است یا بخشندگی؟ - فرمودند: عدالت هر چیزی را در جای خودش می گذارد و بخشندگی امور را از جهتشان خارج می سازد؛ عدالت سیاستی فراگیر است اما بخشندگی عارضه‌ای خصوصی است (و شامل فرد یا افرادی محدود می شود). پس، عدالت شریفترین و برترین آنهاست. نهج البلاغه: الحکمه ۴۳۷ منتخب میزان الحکمه: ۳۶۰

حدیث ۳۲

امام علی علیه السلام: الْعَدْلُ قَوَامُ الرَّعِيَّةِ وَجَمَالُ الْوَلَاةِ . عدالت، برپادارنده مردم و زیور حکمرانان است. غرر الحکم: ۱۹۵۴ منتخب میزان الحکمة: ۳۶۰

حدیث ۳۳

امام علی علیه السلام: الْعَدْلُ جُنَّةُ الدُّوَلِ . عدالت، سپر دولتهاست . غرر الحکم: ۱۸۷۳

حدیث ۳۴

امام علی علیه السلام: بِالْعَدْلِ تَصْلُحُ الرَّعِيَّةُ . با عدالت است، که کار مردم اصلاح می شود . غرر الحکم: ۴۲۱۵

حدیث ۳۵

امام علی علیه السلام: بِالْعَدْلِ تَتَضَاعَفُ الْبَرَكَاتُ . به سبب عدالت، برکتها دوجندان می شود . غرر الحکم: ۴۲۱۱ منتخب میزان الحکمة: ۳۶۰

حدیث ۳۶

امام علی علیه السلام: الْعَدْلُ نِظَامُ الْإِمْرَةِ . عدالت، نظام فرمانروایی است . غرر الحکم: ۷۷۴

حدیث ۳۷

امام علی علیه السلام: مَا عُمِّرَتِ الْبُلْدَانُ بِمِثْلِ الْعَدْلِ . هیچ چیز مانند عدالت، شهرها را آباد نکرده است. غرر الحکم: ۹۵۴۳

حدیث ۳۸

امام صادق (سلام الله علیه): ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَيْهَا: الْأَمْنُ وَالْعَدْلُ وَالْخِصْبُ؛ سه چیز است که مردم به آنها نیاز دارند: امنیت، عدالت و رفاه. تحف العقول، ص ۳۲۰

حدیث ۳۹

امام صادق (سلام الله علیه): الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الْمَاءِ يُصِيبُهُ الظَّمَانُ؛ عدالت، گواراتر از آبی است که تشنه به آن می رسد. الکافی، ج ۲، ص ۱۴۶

حدیث ۴۰

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمودند: الْعَدْلُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْأَمْرَاءِ أَحْسَنُ، وَالسَّيِّئَاءُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْأَغْنِيَاءِ أَحْسَنُ، الْوَرَعُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْعُلَمَاءِ أَحْسَنُ، الصَّبْرُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْفُقَرَاءِ أَحْسَنُ، التَّوْبَةُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الشَّبَابِ أَحْسَنُ، الْحَيَاءُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي النِّسَاءِ أَحْسَنُ؛ عدالت نیکو است اما از دولتمردان نیکوتر، سخاوت نیکو است اما از ثروتمندان نیکوتر؛ تقوا نیکو است اما از علما

نیکوتر؛ صبر نیکو است اما از فقرا نیکوتر، توبه نیکو است اما از جوانان نیکوتر و حیا نیکو است اما از زنان نیکوتر. (نهج الفصاحه، ح ۲۰۰۶)

حدیث ۴۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: *عَدَلُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً قِيَامَ لَيْلِهَا وَصِيَامَ نَهَارِهَا*؛ ساعتی عدالت بهتر از هفتاد سال عبادت است که شب‌هایش به نماز و روزهایش به روزه بگذرد. مشکاة الانوار، ص ۵۴۴

حدیث ۴۲

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: *إِنَّ مِنْ أَعْظَمِ النَّاسِ حَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، مَنْ وَصَفَ عَدْلًا ثُمَّ خَالَفَهُ إِلَى غَيْرِهِ*؛ پشیمان ترین شخص در روز قیامت، کسی است که برای مردم از عدالت سخن بگوید، اما خودش به دیگران عدالت روا ندارد. (وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۲۹۵)

حدیث ۴۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: *لَا تُؤَيِّسِ الضُّعْفَاءَ مِنْ عَدْلِكَ*؛ ضعیفان را از دادگری خود، ناامید مساز. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۰۲۲۵

حدیث ۴۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: *لَيْسَ مِنَ الْعَدْلِ الْقَضَاءُ عَلَى الثَّقَةِ بِالظَّنِّ*؛ داوری کردن درباره فرد امین، با ظن و گمان، عادلانه نیست. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۷۵۰۰

حدیث ۴۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: *سِيَّاسَةُ الْعَدْلِ ثَلَاثٌ: لِينٌ فِي حَزْمٍ، وَاسْتِقْصَاءٌ فِي عَدْلِ، وَإِفْضَالٌ فِي قَصْدٍ*؛ سیاست عادلانه را سه اصل است: نرمی در عین دوراندیشی، به نهایت رساندن [اجرای تمام عیار] عدالت، و بخشش در عین میانه‌روی. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۵۵۹۲

حدیث ۴۶

امام علی (علیه السلام) فرمودند: *بِالْعَدْلِ تَتَضَاعَفُ الْبَرَكَاتُ*؛ با عدالت، برکت‌ها دوچندان می‌شود. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۲۱۱

حدیث ۴۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند: *مَنْ عَامَلَ النَّاسَ فَلَمْ يَظْلَمْهُمْ وَحَدَّثَهُمْ فَلَمْ يَكْذِبْهُمْ وَوَعَدَهُمْ فَلَمْ يَخْلِفْهُمْ فَهُوَ مَمَّنْ كَمَلَتْ مَرُوتُهُ وَظَهَرَتْ عَدَالَتُهُ وَوَجِبَتْ أَخْوَتُهُ وَحُرِمَتْ غَيْبَتُهُ*؛ هر که زمامدار مردم شود و ستمشان نکند و با آنها سخن کند و دروغشان نگوید و وعده شان دهد و تخلف نکند وی از جمله کسانی است که مروتش به کمال رسیده و عدالتش نمایان گشته و

برادری با وی واجب و غیبتش حرام است. نهج الفصاحه

حدیث ۴۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما من أمير عشرة إلا و هو يؤتی به يوم القیمة مغلولاً حتی یفکّه العدل أو یوبقه الجور؛ هر که زمام دار ده تن باشد روز قیامت در غل بیارندش تا عدالت غل او باز کند یا ستم هلاکش کند. نهج الفصاحه

حدیث ۴۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ما من أحد أفضل عند الله من إمام إن قال صدق و إن حکم عدل؛ هیچ کس نزد خدا از پیشوائی که چون گوید راست گوید و چون حکم کند عدالت کند برتر نیست. نهج الفصاحه

حدیث ۵۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: العدل حسن و لكن فی الامراء أحسن، السیخاء حسن و لكن فی الأغنیاء أحسن، الورع حسن و لكن فی العلماء أحسن، الصیر حسن و لكن فی الفقراء أحسن، التوبه حسن و لكن فی الشباب أحسن، الحیاء حسن و لكن فی النساء أحسن؛ عدالت نیک است ولی از زمامداران نیکوتر است، سخاوت نیک است ولی از اغنیاء نیکوتر است، تقوی نیک است ولی از علما نیکوتر است صبر نیک است ولی از فقرا نیکوتر است. توبه نیک است ولی از جوانان نیکوتر است شرم نیک است ولی از زنان نیکوتر است. نهج الفصاحه

حدیث ۵۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: عدل ساعه خیر من عباده سنه؛ یک ساعت عدالت از یک سال عبادت بهتر است. نهج الفصاحه

حدیث ۵۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إذا حکمتم فاعدلوا و إذا قلمت فأحسنوا فإن الله محسن یحب المحسنین؛ وقتی حکم می کنید به عدل رفتار کنید و وقتی سخن میگوئید نیک گوئید زیرا خدا نیک است و نیکوکاران را دوست دارد. نهج الفصاحه

حدیث ۵۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: جماع التّقوی فی قوله تعالی: إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ؛ عصاره تقوا در این گفته خداوند آمده است: خداوند به عدالت و نیکی فرمان می دهد. مشکاة الأنوار، ص ۹۵.

حدیث ۵۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لَنْ تُقَدَّسَ أُمَّةٌ لَا يُوْخَذُ لِلضَّعِيفِ فِيهَا حَقُّهُ مِنَ الْقَوِيِّ غَيْرِ مُتَعْتِعٍ؛ ملتتی که نتوان در میان

آنان بدون دلهره، حقّ ضعیف را از قوی گرفت، هرگز قابل ستایش نیست. تحف العقول، ص ۱۴۲.

حدیث ۵۵

امام علی علیه السلام: خَيْرُ الْمُلُوكِ مَنْ أَمَاتَ الْجَوْرَ وَ أَحْيَى الْعَدْلَ؛ بهترین فرمانروا کسی است که ظلم را از بین ببرد و عدل را زنده کند. غررالحکم، ج ۳، ص ۴۳۱، ح ۵۰۰۵.

حدیث ۵۶

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام می فرماید: فَرَضَ اللَّهُ... الْعَدْلَ تَسْكِينًا لِلْقُلُوبِ؛ خداوند عدالت را برای آرامش دل‌ها، واجب کرد. علل الشرایع، ج ۱، ص ۲۴۸، ح ۲.

حدیث ۵۷

امام علی علیه السلام: إِنَّ فِي الْعَدْلِ سَبْعَةً وَمَنْ ضَاقَ عَلَيْهِ الْعَدْلُ فَالْجَوْرُ عَلَيْهِ أَضْيَقُ؛ به راستی که در عدالت گشایش است و هر کس عدالت بر او تنگ آید، بی عدالتی بر وی تنگ تر خواهد بود. نهج البلاغه، خطبه ۱۵.

حدیث ۵۸

امام علی علیه السلام: مَنْ عَمِلَ بِالْعَدْلِ حَضَنَ اللَّهُ مُلْكَهُ؛ هر کس به عدالت رفتار کند، خداوند حکومتش را حفظ خواهد کرد. غررالحکم، ج ۵، ص ۳۵۵، ح ۸۷۲۲.

حدیث ۵۹

امام علی علیه السلام: لَا عَدْلَ أَفْضَلَ مِنْ رَدِّ الْمَظَالِمِ؛ هیچ عدالتی بهتر از بازگرداندن حقوق پایمال شده نیست. غررالحکم، ج ۶، ص ۴۱۵، ح ۱۰۸۴۱.

حدیث ۶۰

رسول اکرم صلی الله علیه و آله: مَا مِنْ أَحَدٍ يَكُونُ عَلَى شَيْءٍ مِنْ أُمُورِ هَذِهِ الْأُمَّةِ قَلَّتْ أَمْ كَثُرَتْ فَلَا يَعْدِلُ فِيهِمْ إِلَّا كَتَبَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ؛ هر کس کاری از کارهای کوچک و یا بزرگ این امت را در دست بگیرد و در میانشان عدالت را اجرا نکند خداوند او را به رو، در آتش خواهد افکند. مستدرک علی الصحیحین، ج ۴، ص ۹۰.

حدیث ۶۱

رسول اکرم صلی الله علیه و آله: مَهْدِيُّ أُمَّتِي الَّذِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مِلْتُمْ جَوْرًا وَظُلْمًا؛ مهدی امت من کسی است که هنگام پر شدن زمین از بیداد و ظلم، آن را پر از قسط و عدل خواهد کرد. کتاب سلیم بن قیس، ص ۴۲۹.

حدیث ۶۲

امام علی علیه السلام: أَلْعَدْلُ أَفْضَلُ مِنَ الشَّجَاعَةِ لِأَنَّ النَّاسَ لَوْ اسْتَعْمَلُوا الْعَدْلَ عُمُومًا فِي جَمِيعِهِمْ لَأَسْتَعْتَبُوا عَنِ الشَّجَاعَةِ؛ عدالت بهتر از شجاعت است، زیرا اگر مردم همگی عدالت را درباره یکدیگر به کار گیرند، از شجاعت بی‌نیاز می‌شوند. شرح نهج البلاغه ابن‌ابی‌الحدید، ج ۲۰، ص ۳۳۳، ح ۸۱۶.

حدیث ۶۳

امام علی علیه السلام: أَحْسَنُ الْعَدْلِ نُصْرَةُ الْمَظْلُومِ؛ بهترین عدالت یاری مظلوم است. غررالحکم، ج ۲، ص ۳۹۴، ح ۲۹۷۷.

حدیث ۶۴

امام علی علیه السلام: اسْتَعْمِلِ الْعَدْلَ وَاخْذِرِ الْعُسْفَ وَالْحَيْفَ فَإِنَّ الْعُسْفَ يَعُودُ بِالْجَلَاءِ وَالْحَيْفَ يَدْعُوا إِلَى السَّيْفِ؛ عدالت را اجرا کن و از زورگویی و ستمگری پرهیز زیرا زورگویی مردم را به ترک از وطن وامی‌دارد، و ستم آنان را به قیام مسلحانه می‌کشاند. نهج البلاغه، حکمت ۴۷۶.

حدیث ۶۵

امام علی علیه السلام: قُلُوبُ الرِّعِيَّةِ خَزَائِنُ رَاعِيهَا فَمَا أَوْدَعَهَا مِنْ عَدْلٍ أَوْ جَوْرِ وَجِدَهُ؛ دلهای مردم صندوقچه‌های حاکم است، پس آنچه از عدالت و یا ظلم در آنها بگذارد، همان را خواهد دید. غررالحکم، ج ۴، ص ۵۲۱، ح ۶۸۲۵.

حدیث ۶۶

امام علی علیه السلام: إِنَّ الْعَدْلَ مِيزَانُ اللَّهِ سُبْحَانَهُ الَّذِي وَضَعَهُ فِي الْخَلْقِ وَنَصَبَهُ لِإِقَامَةِ الْحَقِّ فَلَا تُخَالِفُهُ فِي مِيزَانِهِ وَلَا تُعَارِضُهُ فِي سُلْطَانِهِ؛ به‌راستی که عدالت ترازوی (معیار) خدای سبحان است که در میان خلق نهاده است و برای برپاداشتن حق نصب فرموده، پس در ترازوی خداوند با او مخالفت نکن و با حکومتش مقابله ننما. غررالحکم، ج ۲، ص ۵۰۸، ح ۳۴۶۴.

حدیث ۶۷

امام علی علیه السلام: اجْعَلِ الدِّينَ كَهْفَكَ وَالْعَدْلَ سَيْفَكَ تَنْجُ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَتَنْظُرَ عَلَى كُلِّ عَدُوٍّ؛ دین را پناهگاه و عدالت را اسلحه خود قرار ده تا از هر بدی نجات پیدا کنی و بر هر دشمنی پیروز گردی. غررالحکم، ج ۲، ص ۲۲۱، ح ۲۴۳۳.

حدیث ۶۸

رسول اکرم صلی الله علیه و آله: إِذَا حَكَمُوا بِغَيْرِ عَدْلٍ إِزْتَفَعَتِ الْبَرَكَاتُ؛ هنگامی که به غیر عدالت حکم کنند، برکت‌ها از بین می‌روند. معدن الجواهر، ص ۷۳.

حدیث ۶۹

رسول اکرم صلی الله علیه و آله: عَدْلٌ سَاعِيَةٌ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ سَبْعِينَ سَنَةً قِيَامٌ لَيْلِهَا وَصِيَامٌ نَهَارِهَا؛ ساعتی عدالت بهتر از هفتاد سال عبادت است که شب‌هایش به نماز و روزهایش به روزه بگذرد. مشکاة الأنوار، ص ۵۴۴.

حدیث ۷۰

امام صادق علیه السلام: النَّاسُ يَسْتَعْنُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَتُنزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَتُخْرِجُ الْأَرْضُ بِرِكَتِهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ هنگامی که در میان مردم عدالت برقرار شود، بی‌نیاز می‌شوند و به اذن خداوند متعال آسمان روزی خود را فرو می‌فرستد و زمین برکاتش را بیرون می‌ریزد. کافی، ج ۳، ص ۵۶۸، ح ۶.

حدیث ۷۱

امام صادق علیه السلام: الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الشَّهْدِ وَالْيَتِيمُ مِنَ الزُّبْدِ وَأَطْيَبُ رِيحًا مِنَ الْمِسْكِ؛ عدالت از عسل شیرین‌تر، از کره نرم‌تر و از مُشک خوشبوتر است. کافی، ج ۲، ص ۱۴۷، ح ۱۵.

حدیث ۷۲

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ طَرًا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ وَالْعَدْلُ وَالْخِصْبُ؛ سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت، عدالت و آسایش. تحف العقول، ص ۳۲۰.

حدیث ۷۳

امام صادق علیه السلام: إِنَّ النَّاسَ يَسْتَعْنُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَتُنزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَتُخْرِجُ الْأَرْضُ بِرِكَتِهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ اگر در میان مردم عدالت برقرار شود، همه بی‌نیاز می‌شوند و به اذن خداوند متعال آسمان روزی خود را فرو می‌فرستد و زمین برکت خویش را بیرون می‌ریزد. (کافی، ج ۳، ص ۵۶۸، ح ۶).

حدیث ۷۴

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَدْلَ؛ خداوند عدالت را دوست دارد. محاسن، ج ۲، ص ۱۰۸.

حدیث ۷۵

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم می‌فرماید: الْعَدْلُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْأُمْرَاءِ أَحْسَنُ، وَالسَّخَاءُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْأَغْنِيَاءِ أَحْسَنُ، الْوَرَعُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْعُلَمَاءِ أَحْسَنُ، الصَّبْرُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الْفُقَرَاءِ أَحْسَنُ، التَّوْبَةُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي الشَّبَابِ أَحْسَنُ، الْحَيَاءُ حَسَنٌ وَلَكِنَّ فِي النِّسَاءِ أَحْسَنُ؛ عدالت نیکو است اما از دولتمردان نیکوتر، سخاوت نیکو است اما از ثروتمندان نیکوتر؛ تقوا نیکو است اما از علما نیکوتر؛ صبر نیکو است اما از فقرا نیکوتر، توبه نیکو است اما از جوانان نیکوتر و حیا نیکو است اما از زنان نیکوتر. نهج الفصاحه، ح ۲۰۰۶

حدیث ۷۶

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام می‌فرماید: فَفَرَضَ اللَّهُ الْإِيمَانَ تَطْهِيرًا مِنَ الشُّرْكِ... وَالْعَدْلَ تَشْكِينًا لِلْقُلُوبِ؛ خداوند ایمان را برای پاکی از شرک... و عدل و داد را برای آرامش دل‌ها واجب نمود. من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۵۶۸.

حدیث ۷۷

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: إِنَّ النَّاسَ يَسْتَغْنُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَ تُنزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَ تُخْرِجُ الْأَرْضُ بِرَكَّتِهَا بِاللَّهِ تَعَالَى؛ اگر در میان مردم عدالت برقرار شود، همه بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال آسمان روزی خود را فرو می فرستد و زمین برکت خویش را بیرون می ریزد. کافی، ج ۳، ص ۵۶۸، ح ۶

حدیث ۷۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: الْجَمَاعَةُ رَحِمَةٌ وَ الْفُرْقَةُ عَذَابٌ؛ وحدت مایه رحمت، و تفرقه موجب عذاب است. کنز العمال، ح ۲۰۲۴۲

حدیث ۷۹

امام علی (علیه السلام) می فرماید: مَنْ عَمِلَ بِالْعَدْلِ حَصَّنَ اللَّهُ مُلْكُهُ هَر كَسٍ بِه عَدَالَتِ رِفْتَارِ كُنْد، خداوند حکومتش را حفظ خواهد کرد. غررالحکم، ج ۵، ح ۸۷۲۲

حدیث ۸۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: ثُبَاتُ الدُّوَلِ بِإِقَامَةِ سُنَنِ الْعَدْلِ؛ پایداری دولتها به برپا داشتن راه و رسم دادگری است. غررالحکم و دررالکلم، ح ۴۷۱۵

حدیث ۸۱

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: جِمَاعُ التَّقْوَى فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ؛ عصاره تقوا در این گفته خداوند آمده است: خداوند به عدالت و نیکی فرمان می دهد. (کافی، ج ۲، ص ۸۲، ح ۴)

حدیث ۸۲

امام علی (علیه السلام) فرمودند: قُلُوبُ الرِّعِيَةِ خَزَائِنُ رَاعِيهَا فَمَا أَوْدَعَهَا مِنْ عَدْلِ أَوْ جَوْرِ وَجَدَهُ دِلْهَائِي مَرْدَمِ صِنْدُوقِجِهَائِي حَاكِمِ اسْتِ، پس آنچه از عدالت و یا ظلم در آنها بگذارد، همان را خواهد دید. (غررالحکم، ج ۴، ص ۵۲۱، ح ۶۸۲۵)

حدیث ۸۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: أَحْسَنُ الْعَدْلِ نُصْرَةُ الْمَظْلُومِ بِهْتَرِي عَدَالَتِ يَارِي مَظْلُومِ اسْتِ. (غررالحکم، ج ۲، ح ۲۹۷۷)

حدیث ۸۴

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: عَدَلُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ سَبْعِينَ سَنَةً قِيَامِ لَيْلِهَا وَ صِيَامِ نَهَارِهَا سَاعَتِي عَدَالَتِ بهْتَرِ اسْتِ هَفْتَادِ سَالِ عِبَادَتِ اسْتِ كِه شَبْهَائِي بِه نَمَازِ وَ رُوزَهَائِي بِه رُوزِه بَگَدَرِد. (مشكاة الأنوار، ص ۵۴۴)

حدیث ۸۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: أَحْسَنُ الْعَدْلِ نُصْرَةُ الْمَظْلُومِ بِهَيْتَرِ عَدَالَتِ يَارِي مَظْلُومٍ اسْت. (غررالحکم، ج ۲، ح ۲۹۷۷)

حدیث ۸۶

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: عَدْلٌ سَاعَةٌ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ سَبْعِينَ سَنَةً قِيَامٌ لَيْلِهَا وَ صِيَامٌ نَهَارِهَا سَاعَتِي عَدَالَتٌ بَهْتَرُ مِنْ هَفْتَادِ سَالِ عِبَادَتٍ اسْت که شب‌هایش به نماز و روزهایش به روزه بگذرد. (مشکاة الأنوار، ص ۵۴۴)

حدیث ۸۷

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الشَّهْدِ وَ الْتَيْنُ مِنَ الزُّبْدِ وَ إِطِيبُ رِيحًا مِنَ الْمِسْكِ؛ عدل شیرین تر از عسل و نرم تر از کف و خوشبو تر از مشک است. (جهاد با نفس، ح ۳۴۲)

حدیث ۸۸

امام علی (علیه السلام) فرمودند: لَيْسَ مِنَ الْعَدْلِ الْقَضَاءُ عَلَى الثَّقَةِ بِالظَّنِّ دَاوِرِي فِي حَقِّ الْفِرَادِ مَوْرِدِ اطمینان با تکیه بر گمان از عدالت دور است. (نهج البلاغه)

حدیث ۸۹

امام صادق علیه السلام فرمودند: ان من اعظم الناس حسره يوم القيامة، من وصف عدلاً ثم خالفه الى غيره. پشیمان ترین شخص در روز قیامت، کسی است که برای مردم از عدالت سخن بگوید، اما خودش به دیگران عدالت روا ندارد. (وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۲۹۵)

حدیث ۹۰

قال الامام علی - علیه السلام - : مِلَاكُ السِّيَاسَةِ الْعَدْلُ. امام علی - علیه السلام فرمودند: ملاک و اساس سیاست، عدالت است. «میزان الحکمه، ح ۹۰۱۶»

سیاست و مردم داری

حدیث ۱

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : مَنْ عَمِلَ عَلَى غَيْرِ عِلْمٍ، مَا يُفْسِدُ أَكْثَرَ مِمَّا يُصْلِحُ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله فرمودند: هر کس کاری را بدون شناخت انجام دهد، تباه کاری او بیشتر است از آنچه سامان می دهد. «تحف العقول، ص ۴۷»

حدیث ۲

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً كَانَ كَمَنْ عَيَّدَ لِلَّهِ دَهْرَةً. رسول خدا - صلی الله علیه و آله فرمودند: کسی که حاجت برادر مؤمن خود را برآورده سازد، مانند کسی است که عمر خود را به عبادت گذرانده باشد. «أمالی شیخ طوسی، ص ۴۸۱»

حدیث ۳

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُفِ إِذَا وَعَدَ. رسول خدا - صلى الله عليه و آله فرمودند: هر که به خدا و روز معاد ایمان دارد باید به وعده خود عمل کند. «الکافی، ج ۲، ص ۳۶۴»

حدیث ۴

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا أَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَ التَّقْوَى . رسول خدا - صلى الله عليه و آله فرمودند: مردم همیشه در خیر خواهند بود تا وقتی که امر به معروف و نهی از منکر می کنند و در نیکی و پرهیزکاری یکدیگر را یاری می رسانند. «تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۱۸۱»

حدیث ۵

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : قُلِ الْحَقُّ وَ لَا تَأْخُذْكَ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ. رسول خدا - صلى الله عليه و آله فرمودند: حق را بگو و در راه خدا از ملامت هیچ ملامت گری، نهراس. «کنز العمال، ح ۴۳۵۵۵»

حدیث ۶

قال الامام على - عليه السلام - : دَوْلَةُ الْكَرِيمِ تَظْهَرُ مَنَاقِبُهُ، دَوْلَةُ اللَّئِيمِ تَكْشِفُ مَسَاوِيَهُ وَ مَعَايِبُهُ. امام علی - علیه السلام فرمودند: جوانمرد اگر به دولت برسد، مناقبش آشکار گردد، و فرومایه اگر به دولت رسد، بدی ها و عیوبش آشکار گردد. «غرر الحکم، ح ۷۸۲۸ و ۷۸۲۹»

حدیث ۷

قال الامام على - عليه السلام - : مَا أَيْقَنَ بِاللَّهِ مَنْ لَمْ يَرَ عَهْدَهُ وَ ذِمَّتَهُ. امام علی - علیه السلام فرمودند: به خدا یقین ندارد کسی که عهد و پیمان خود را فرو گذارد. «غرر الحکم، ح ۹۵۷۷»

حدیث ۸

قال الامام على - عليه السلام - : مِنْ وَاجِبِ حُقُوقِ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ النَّصِيحَةُ بِمَبْلَغِ جُهْدِهِمْ وَ التَّعَاوُنُ عَلَى إِقَامَةِ الْحَقِّ بَيْنَهُمْ. امام علی - علیه السلام فرمودند: از حقوقی که خدا بر بندگان واجب کرده، خیرخواهی به اندازه توان و یاری کردن یکدیگر برای برپایی حق در میان خود است. «نهج البلاغه، خطبه ۲۱۶»

حدیث ۹

قال الامام على - عليه السلام - : طَلَبُ التَّعَاوُنِ عَلَى إِقَامَةِ الْحَقِّ دِيَانَةٌ وَ أَمَانَةٌ. امام علی - علیه السلام فرمودند: درخواست همکاری برای برپا کردن حق، نشانه دیانت و امانت (داری) است. «عیون الحکم و المواعظ، ح ۵۵۶۳»

حدیث ۱۰

قال الامام علی - علیه السلام - : فَأَخْفِضْ لَهُ جَنَاحَكَ وَ أَلِنْ لَهُمْ جَانِبَكَ وَ ابْسُطْ لَهُمْ وَجْهَكَ وَ آسِ بَيْنَهُمْ فِي اللَّحْظَةِ وَ النَّظَرَةِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: بال های محبت خود را بر آنان بگستر و با آنان نرم خو و گشاده رو باش و مساوات را در توجه و نگاه خود (به آنان)، مراعات کن. «نهج البلاغه، نامه ۲۷»

حدیث ۱۱

قال الامام علی - علیه السلام - : أَنْصِبْ فَوَا النَّاسِ مِنْ أَنْفُسِكُمْ وَ اصْبِرُوا لِجَوَائِبِهِمْ ... وَ لَا تُحَشِّمُوا أَحَدًا عَنْ حَاجَتِهِ وَ لَا تَحْسِبُوهُ عَنْ طَلَبَتِهِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: داد مردم را از خود بستانید و در بر آوردن نیازهایشان شکیا باشید ... کسی را برای نیازش شرمگین نسازید و از خواسته اش باز مدارید. «نهج البلاغه، نامه ۵۱»

حدیث ۱۲

قال الامام علی - علیه السلام - : لَا يَكُنْ لَكَ إِلَى النَّاسِ سَفِيرٌ إِلَّا لِسَانُكَ وَ لَا حَاجِبٌ إِلَّا وَجْهَكَ. امام علی - علیه السلام فرمودند: میان تو و مردم رابطی جز زبانت و پرده ای جز چهره ات نباشد. «نهج البلاغه، نامه ۶۷»

حدیث ۱۳

قال الامام علی - علیه السلام - : اجْعَلْ لِرَأْسِ كُلِّ أَمْرٍ مِنْ أُمُورِكَ رَأْسًا مِنْهُمْ، لَا يَقْهَرُهُ كَبِيرُهَا وَ لَا يَنْشَتُّ عَلَيْهِ كَثِيرُهَا. امام علی - علیه السلام فرمودند: برای سامان دادن به هر یک از کارهایت، سرپرستی از میان آنان بگمار که بزرگی کار، او را مقهور خود نسازد و بسیاری آن، آشفته اش نکند. «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۱۴

قال الامام علی - علیه السلام - : إِيَّاكَ وَ الْإِسْتِثْنَاءَ بِمَا النَّاسُ فِيهِ أَسْوَةٌ. امام علی - علیه السلام فرمودند: پرهیز از آن که چیزی را به خود مخصوص کنی که مردم همه در آن یکسانند. «نهج البلاغه، نامه ۵۳»

حدیث ۱۵

قال الامام علی - علیه السلام - : مِنْ دَلَائِلِ الدَّوْلَةِ قَلَّةُ الْغَفْلَةِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: از نشانه های (پایداری) دولت، کمی غفلت از کارها است. «غررالحکم، ح ۹۴۱۰»

حدیث ۱۶

قال الامام علی - علیه السلام - : حُسْنُ السَّيْرِ جَمَالُ الْقُدْرَةِ وَ حِصْنُ الْإِمْرَةِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: رفتار نیکو، نشان زیبایی قدرت و پناهگاه زمام داری است. «غررالحکم، ح ۴۸۴۷»

حدیث ۱۷

قال الامام علی - علیه السلام - : مَنْ كَثُرَ جَمِيلُهُ أَجْمَعَ النَّاسُ عَلَى تَفْضِيلِهِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: آن که نیکی ها و فضایلش فراوان شود، مردم بر برتری اش اتفاق کنند. «عیون الحکم و المواعظ، ح ۸۲۱۸»

حدیث ۱۸

قال الامام علی - علیه السلام - : مَنْ سَیَّمَا إِلَى الرَّیَاسَةِ صَبَرَ عَلَی مَضِضِ السَّیَاسَةِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: هر کس بر مسند سیاست نشیند، باید بر رنج سیاست صبر کند. «میزان الحکمه، ح ۹۰۰۲»

حدیث ۱۹

قال الامام علی - علیه السلام - : ثَبَاتُ الدُّوَلِ بِإِقَامَةِ سُنَنِ الْعَدْلِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: پایداری دولت ها به برپاداشتن راه و رسم دادگری است. «غررالحکم، ح ۴۷۱۵»

حدیث ۲۰

قال الامام علی - علیه السلام - : رَأْسُ السَّیَاسَةِ اسْتِعْمَالُ الرَّفْقِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: پایه سیاست، مدارا کردن است. «میزان الحکمه، ح ۹۰۱۹»

حدیث ۲۱

قال الامام علی - علیه السلام - : حُسْنُ السَّیَاسَةِ یَسْتَدِیْمُ الرَّئِیَسَةَ. امام علی - علیه السلام فرمودند: سیاست نیکو، موجب پابندگی و دوام ریاست است. «میزان الحکمه، ح ۸۹۹۸»

حدیث ۲۲

قال الامام علی - علیه السلام - : مِنْ أَمَارَاتِ الدُّوَلِ الْبِقِظَةُ لِجِرَاسَةِ الْأُمُورِ. امام علی - علیه السلام فرمودند: از نشانه های (پایداری) دولت، هوشیاری در سامان دادن کارها است. «غررالحکم، ح ۹۳۶۰»

حدیث ۲۳

قال رسول الله - صلی الله علیه و آله - : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُحِبُّ مِنَ الْعَامِلِ إِذَا عَمَلَ أَنْ يُحْسِنَ. رسول خدا - صلی الله علیه و آله فرمودند: خدای تعالی دوست دارد وقتی کسی کاری می کند، آن را به خوبی انجام دهد. «میزان الحکمه، ح ۱۴۳۷۱»

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم جاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل)

یک را دوست تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتمّاً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

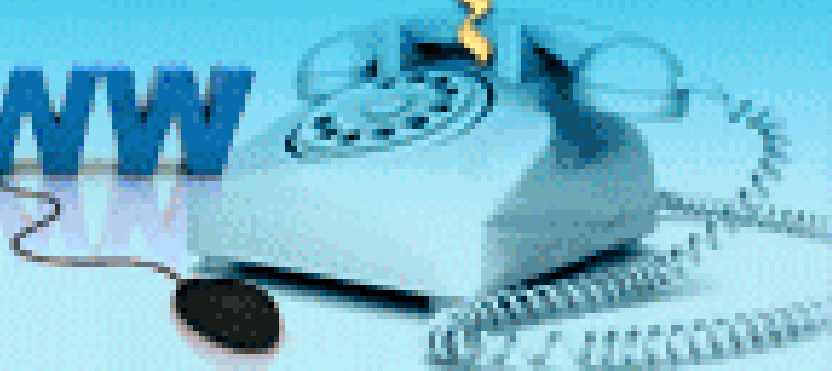

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

